

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวม แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริการงานแนะแนวไว้ตามลำดับดังนี้

1. การจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี
2. การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน
3. บทบาทหน้าที่ของครูแนะแนวต่อการบริการงานแนะแนว
4. แนวทางแก้ไขปัญหาคณาการแนะแนวในโรงเรียน
5. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ได้บัญญัติสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยไว้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และในบทเฉพาะกาล มาตรา 335 (3) ได้กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ภายในเวลา 5 ปี หลังจากรัฐธรรมนูญประกาศใช้ ดังนั้น รัฐจะต้องดำเนินการที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้และต้องเตรียมการให้พร้อม ที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี อย่างทั่วถึงมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งถือเป็นกฎหมายการศึกษาของไทยที่กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนชาวไทยให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ มาตรา 10 ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” เพื่อเป็นการตอบสนองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา

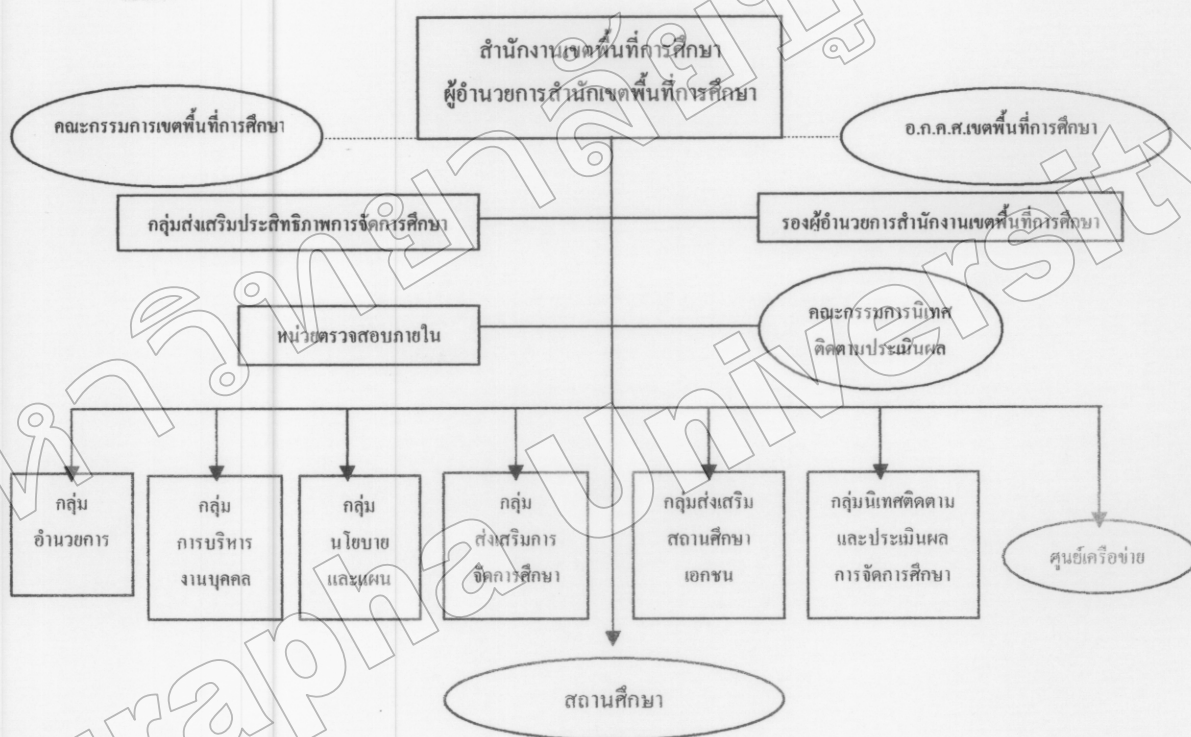
และกรมวิชาการ จึงเป็นหน่วยงานที่จะต้องทำหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 7 กรกฎาคม 2546 โดยรวมหน่วยงานการศึกษา 3 แห่ง ได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เข้าเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตั้งกีดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ กำกับ ดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ ประสานส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานส่งเสริมองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ตลอดจนส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล และองค์กรทั่วไป รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาทั้งจังหวัด 7 อำเภอประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอกบินทร์บุรี อำเภอนาดี อำเภอประจันตคาม อำเภอบ้านสร้าง อำเภอศรีมหาโพธิ์ และอำเภอศรีมโหสถ มีสถานศึกษาในสังกัดทั้งสิ้นจำนวน 275 แห่ง ในเขตพื้นที่การศึกษาตาม มาตรา 35 และ 36 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่เป็นกรรมการ และเลขานุการ จึงทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลายเป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษารองรับภารกิจ รวมถึงงานธุรการ การประสานงาน และการบริหารงานทั่วไป มีอำนาจหน้าที่โดยสังเขป 4 ประการดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี, 2548, หน้า 24)

1. มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ ดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา
2. ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา
3. ประสานและส่งเสริมองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา
4. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย

นอกจากนี้ยังกำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ ตามมาตรา 21 และมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 โดยให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการ และเลขานุการ รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงาน และรวมถึงสถานศึกษาในสังกัด

ให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนปฏิบัติราชการของกระทรวง ในกรณีที่มีกฎหมายอื่น กำหนดอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าว ให้คำนึงถึงนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ แนวทางและแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546, หน้า 7) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงต้องทำหน้าที่เป็นสำนักงานอำนวยการ และการบริหารจัดการในภารกิจของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งข้อกำหนดอื่นของกฎหมาย ซึ่งจำแนกภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตาม โครงสร้าง ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โครงสร้างส่วนราชการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

วิสัยทัศน์

ประชาชนในวัยเรียน ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นไทย และมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ สามารถประกอบอาชีพ และดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

พันธกิจ

จัดการศึกษาตามมาตรฐานคุณภาพของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งระดมทรัพยากรต่าง ๆ มาสนับสนุนให้สถานศึกษาทุกแห่ง พัฒนา

คุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการวิจัยและนำผลมาใช้ในการบริหารจัดการ ให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพ และเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ กำกับติดตาม และประเมินผลคุณภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐาน
2. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นคนเก่ง ดี มีความสุข
3. เพื่อให้เกิดความร่วมมือกับทุกฝ่าย ในการระดมทรัพยากรมาจัดการศึกษา
4. เพื่อพัฒนาข้อมูลสารสนเทศให้เป็นระบบ
5. เพื่อให้หน่วยงานและสถานศึกษามีการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
6. เพื่อให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเกิดขวัญ กำลังใจ มุ่งมั่น ในการพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา

เป้าหมาย

1. เด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนา และเตรียมความพร้อมให้มีลักษณะตามวัยอย่างทั่วถึงทุกคน
2. ผู้เรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และทั่วถึง มีโอกาสในการเลือกศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้
3. ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทุกคน ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้เต็มศักยภาพ และเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้
4. ให้ทุกหน่วยงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา ภายใต้อัตลักษณ์สารสนเทศ และมีการนำผลการวิเคราะห์ วิจัยมาใช้ในการบริหารจัดการทุกด้าน
5. ปลุกฝังประชากรวัยเรียนทุกคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกในความ

เป็นไทย

6. สถานศึกษาทุกแห่ง จัดระบบประกันคุณภาพภายใน และพร้อมรับการประเมินภายนอก
7. พัฒนาวิชาชีพของบุคลากรตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ได้วางนโยบายในการป้องกันช่วยเหลือส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่เยาว์วัย เพราะจุดหมายของการแนะแนวเป็นกระบวนการที่มุ่ง สร้างเสริม ผู้เรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ค้นพบและพัฒนา ศักยภาพของตน มีทักษะการดำเนินชีวิต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศิลธรรม จริยธรรม รู้จักการเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา รู้จักคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาในช่วงวิกฤต วางแผนการศึกษาต่อ และการพัฒนาคนสู่โลกอาชีพ และการมีงานทำ รวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี, 2548, หน้า 26) จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ปราจินบุรีที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับหลักการแนะแนว ดังที่ กรมวิชาการ (2544, หน้า 36) กล่าวว่า การแนะแนวต้องจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนทุกคนและช่วยเหลือให้นักเรียนสามารถนำตนเองได้ ต้องมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ตรงตามข้อเท็จจริงและเป็นปัจจุบันและต้องอย่างต่อเนื่อง การจัดการแนะแนวต้องมีการประสานงาน ร่วมมือในระหว่างบุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน โดยต้องทำควบคู่กันไปกับการจัดการเรียนการสอน และจะต้องจัดบริการครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและด้านสังคม

การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน

การจัดบริการแนะแนวเพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือบุคคลนั้นไปตามความมุ่งหมาย นักแนะแนวจึงมีความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับมนุษย์และมนุษย์และมองว่ามนุษย์ทุกคนมีคุณค่า และมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน ไม่ว่าเขาจะมีรูปลักษณะภายนอกเป็นอย่างไร ฐานะดีหรือไม่ มีสติปัญญาเพียงใด สิ่งเหล่านี้มิได้ทำให้คุณค่าหรือศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ทุกคนถือเป็นทรัพยากรที่มีค่า และสมควรได้รับการพัฒนาให้ถึงขีดสูงสุดของความสามารถและความต้องการของเขา ในกรณีที่บุคคลมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หรือพฤติกรรมที่ไม่ตรงกับมาตรฐานที่สังคมยอมรับ แสดงว่าจะต้องมีสาเหตุ หรือปัจจัยบางอย่างมาผลักดันให้เขาต้องเป็นไปเช่นนั้น ขอเพียงเราค้นหาสาเหตุที่แท้จริงและช่วยแก้ไขก็เท่ากับเราได้ช่วยขจัดอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาที่บุคคลจะก้าวไป นอกจากนี้ทุกคนควรได้รับโอกาสอย่างเต็มที่ในการเลือกแนวชีวิตของตนเอง รวมทั้งมีอิสระที่จะเลือกวิถีที่จะนำไปสู่เป้าหมายชีวิตดังกล่าว โอกาสที่ว่านี้ หมายถึง การให้บุคคลได้มีเสรีภาพในการตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตของตนเองด้วยความเคารพในเป้าหมายชีวิต และวิธีการที่จะไปสู่เป้าหมายที่บุคคลผู้นั้นได้เลือก ซึ่งวิธีการดังกล่าวถือเป็นกลไกที่สำคัญ ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาตนเองเพราะเมื่อบุคคลทำการตัดสินใจเลือกด้วยตนเองแล้ว สิ่งที่จะเกิดตามมาคือ ความรู้สึกรับผิดชอบและการควบคุมพฤติกรรมตนเอง เฮอร์ (Her, n.d. อ้างถึงใน นุชลิ อุภักข, 2543, หน้า 27) เชื่อว่าบุคคลที่ ตกลงใจได้ว่าจะทำการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีเป้าหมายที่แน่ชัด มักจะเต็มไปด้วยความกระตือรือร้น ความระมัดระวัง และการเห็นคุณค่า รวมทั้งขจัดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งความหมายของการแนะแนวนั้น การแนะแนว คือกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีผู้ให้ความหมายของการแนะแนวไว้หลายทัศนะดังนี้

พนม ลิ้มอารีย์ (2541) ได้วิเคราะห์และสรุปความหมายของการแนะแนวไว้ 3 นัยด้วยกัน คือ

1. ความหมายตามรูปศัพท์ การแนะแนว หมายถึง “การชี้แนะ การชี้ช่องทางให้ การบอกแนวทางให้ เพื่อช่วยให้ผู้ที่มีปัญหาตัดสินใจได้ แต่มิใช่การแนะนำ (Advise) เพราะการแนะนำนั้นผู้ให้ความช่วยเหลือจะทำหน้าที่เป็นผู้เลือก หรือทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินใจให้ ส่วนการแนะแนวนั้นผู้ให้ความช่วยเหลือหรือนักแนะแนว ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้เลือกหรือทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินใจแต่เป็นผู้ให้ข้อมูลต่าง ๆ แล้วให้ผู้ที่มีปัญหาทำหน้าที่เลือกหรือทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง”

2. ความหมายในแง่กระบวนการ (Process) การแนะแนว หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเองและโลกของตน ความหมายในแง่บริการ (Service) การแนะแนวเป็น “เป็นบริการอย่างหนึ่งที่โรงเรียนจัดขึ้นมาเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนเพื่อช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่ สามารถเลือกและตัดสินใจได้อย่างฉลาด แก่ปัญหาต่าง ๆ ของตนได้อย่างเหมาะสม สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข” ซึ่งเป็นบริการที่ขาดเสียมิได้ มีอยู่ด้วยกัน 5 บริการ คือ

1. บริการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล (Individual Inventory Service)
2. บริการสารสนเทศ (Information Service)
3. บริการให้คำปรึกษา (Counseling Service)
4. บริการจัดวางตัวบุคคล (Placement Service)
5. บริการติดตามผล (Follow -Up Service)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การแนะแนว หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนทั้งในลักษณะการให้บริการและกระบวนการช่วยเหลือ เพื่อให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม สามารถปรับตนเองให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี สามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่ สามารถเลือกและตัดสินใจได้อย่างฉลาด และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ของตนเองได้อย่างเหมาะสม

ช่อลัดดา ขวัญเมือง (2541, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของการแนะแนว หมายถึง การสอนวิชากิจกรรมแนะแนวในคาบเวลาเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษา การสอนวิชานี้เน้นการให้ข้อมูลด้านการศึกษา อาชีพส่วนตัวด้วยวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเนื้อหาหรือหลักสูตรของวิชานี้ไม่เหมือนกับวิชาการแนะแนวในระดับปริญญาตรีหรือปริญญาโทของสถาบันอุดมศึกษา

กุลชรี คำขาย (2542, หน้า 4) ได้ให้ความหมายของการแนะแนว หมายถึง กระบวนการของการช่วยเหลือคนแต่ละคนให้เข้าใจตนเองและเข้าใจโลกที่แวดล้อมตนเองอยู่ซึ่งตามความหมายดังกล่าวแม้จะสั้นแต่ก็มีส่วนที่ต้องทำความเข้าใจเพิ่มเติมอีก 4 ประการ คือ

ประการแรก กระบวนการ หมายถึง ปรากฏการณ์ที่มีลำดับแปรเปลี่ยนต่อเนื่องกันไปตลอดเวลา และการใช้คำนี้อธิบายถึงการแนะแนวย่อมชี้ให้เห็นว่าการแนะแนวนั้นมิใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเดี่ยว ๆ แต่เป็นชุดของกิจกรรมซึ่งมีลำดับขั้นตอนต่อ ๆ กันไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ประการสอง การช่วยเหลือ เน้นไปที่การป้องกันแต่ก็หมายรวมไปถึงการพัฒนาและการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สภาพชีวิตของบุคคลผ่านพ้นความยุ่งยากไปได้

ประการที่สาม คนแต่ละคน หมายถึง ผู้เรียนซึ่งมีความเป็นปักษ์ และอยู่ในโรงเรียนและผู้เรียนเหล่านั้นต้องการความช่วยเหลือให้มีพัฒนาการเป็นไปอย่างปกติ

ประการสุดท้าย ตนเองและโลกสิ่งแวดล้อม หมายถึง อารมณ์ที่บุคคลรู้จักว่าตนเองเป็นบุคคลคนหนึ่ง มีเอกลักษณ์ มีบุคลิกภาพเฉพาะตน รับรู้โลกด้วยประสบการณ์ของตนเอง มีความสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมอันล้อมรอบโลกที่แวดล้อมอยู่ ทั้งในด้านลึกและในด้านกว้าง

จากความหมายของการแนะแนวดังที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การแนะแนว หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง รู้ขอบเขต ความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง รู้จักการยอมรับตนเอง และพัฒนาตนเองได้แมตามศักยภาพในทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนสามารถตัดสินใจเลือกวางแผนดำเนินชีวิตของตนได้อย่างฉลาด ทั้งทางด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมรวมทั้งสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

งานแนะแนวนั้นสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคน พัฒนาคูณภาพชีวิตของมนุษย์ทุกคน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่พัฒนาทั้งในและนอกระบบโรงเรียน หน่วยงานในเทศบาล สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย ปรัชญา และเป้าหมายของการแนะแนวไว้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2539, หน้า 9-11)

1. จุดมุ่งหมาย การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนให้ครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

1.1 ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของนักเรียนทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมให้เป็นไปด้วยดี ตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นของชีวิตเพื่อมิให้พัฒนาการของนักเรียนหยุดชะงัก

1.2 สร้างเสริมและแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนให้เปลี่ยนไปในแนวทางที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่พึงประสงค์และเป็นที่ยอมรับของสังคม

1.3 ช่วยเหลือ ดูแลนักเรียน ให้เรียนรู้สมรรถภาพของตนเอง มองเห็นคุณค่า ความสำคัญของตนเองมองเห็นชีวิตที่ดีในอนาคต รู้และปฏิบัติตนอย่างชาญฉลาด ซึ่งจะเป็น ประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

2. ปรัชญาที่สำคัญของการแนะแนวกำหนดไว้ ดังนี้

2.1 มนุษย์มีความแตกต่างกันทั้งบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย เจตคติ ความรู้สึก สภาวะ ของจิตและอารมณ์ ความสนใจ ความสามารถ ความถนัด และสติปัญญา

2.2 พฤติกรรมของมนุษย์ย่อมมีสาเหตุ มีรูปแบบที่แตกต่างกันไป และมีการ เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งอาจจะเปลี่ยนไปในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้

2.3 มนุษย์ทุกคนย่อมมีปัญหา มีความคับข้องใจ และต้องการได้รับการช่วยเหลือ ยิ่งเป็นเด็กเพียงใด ก็ยิ่งต้องการความช่วยเหลือมากเพียงนั้น เพราะอ่อนต่อโลก ขาดประสบการณ์ จึงมีความยุ่งยากที่จะต้องแก้ปัญหาตามลำพัง

2.4 มนุษย์มีศักดิ์ศรี มีศักยภาพ มีอยู่ในตัว เป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงยิ่ง จะมีความสุข ก็ต่อเมื่อ ได้ใช้ความรู้ ความสามารถ สติปัญญาอย่างเต็มที่ หากได้รับคำแนะนำที่ถูกต้อง จะสามารถ ช่วยตนเองให้พัฒนาเจริญงอกงามถึงขีดสุด ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตเป็น ประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม

2.5 การแนะแนวยึดหลักเมตตาธรรม อาศัยความรัก ความหวังดีต่อกัน ยึดมั่น ในความเป็นประชาธิปไตย เคารพกันตามเหตุผลและร่วมมือประสานงานกัน

2.6 การให้คำปรึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการแนะแนว ยึดหลักการว่าช่วยให้เขา รู้จัก การปรับตัวและสามารถนำตนเอง ช่วยเหลือตนเองได้ในโอกาสต่อไป

3. เป้าหมาย การแนะแนวมียุทธศาสตร์ที่นักเรียนทุกคน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจ ตนเองรู้จักและเข้าใจสิ่งแวดล้อม สามารถปรับตัวเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์เป็นอย่างดี ตลอดจนสามารถตัดสินใจเลือกปฏิบัติได้ถูกต้อง เฉลียวฉลาด โดยมีจุดเน้น 3 ประการ ดังนี้

3.1 การป้องกันปัญหา เป้าหมายนี้เป็นเป้าหมายหลักของการแนะแนว เพราะถ้า นักเรียนปราศจากปัญหา หรือจัดการกับปัญหาได้อย่างเหมาะสม นักเรียนก็จะมีโอกาสพัฒนาตนเอง ไปได้ดี ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานแนะแนว จึงต้องศึกษาพัฒนาการ พฤติกรรมปกติและเบี่ยงเบน ทั้งหลาย เพื่อเข้าใจสาเหตุและหาทางป้องกันปัญหาก่อนที่จะเกิดขึ้น

3.2 การแก้ปัญหา เมื่อเกิดปัญหานั้นจำเป็นต้องหาทางจัดปัญหาให้หมดสิ้นหรือทำ ให้คลี่คลายลง การแก้ปัญหาที่ได้ผลจะต้องแก้ไขตามสาเหตุ ดังนั้นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ นักเรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจึงเป็นสิ่งจำเป็น นอกจากนี้การแก้ไข ปัญหา ที่จะได้ผลจะต้องได้รับความร่วมมือทั้งจากตัวเจ้าของปัญหาและบุคคลที่แวดล้อมคน ๆ นั้นด้วย

3.3 การส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งนักเรียนควรได้รับการพัฒนาหรือสร้างเสริมทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ และการพัฒนาในด้านบุคลิกภาพ เพื่อให้เติบโตเป็นคนที่มีสุขภาพ เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม และประเทศชาติ การพัฒนาสร้างเสริมควรกระทำกับเด็กทุกคนทั้งคนที่มีปัญหาและไม่มีปัญหา ทั้งนี้เพราะการแนะแนวเป็นการเตรียมปัจจุบันให้ดีพร้อมสำหรับชีวิตในอนาคต

ความสำคัญและความจำเป็น การศึกษาในยุคที่เชื่อมโลกเดียวกันนี้ ต้องเตรียมเด็กไทยให้เป็นคนที่มีมองกว้าง คิดให้ไกล และใฝ่ให้สูง มุ่งปรารถนาจะเข้าถึงถึงธรรม ความจริงที่สูงสุด (พระเทพเวที, 2537, หน้า 68) คนไทยยุคใหม่ต้องเป็นคนฉลาด เป็นคนดีมีความสุข ดังนั้นการศึกษายุคปัจจุบันและแนวโน้มนในอนาคตต้องเน้นประสบการณ์ที่สร้างความเข้มแข็งทางปัญญาสามารถสร้างความรู้ใหม่ เพื่อให้เกิดการสร้างชีวิตและสังคมที่ยึดมั่นคุณงามความดี มีความสงบสุขอย่างยั่งยืน (ประเวศ วะสี, 2537, หน้า 12) มวลประสบการณ์ที่จัดให้ ต้องฝึกให้รู้จักคิด วิเคราะห์ ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต ในครอบครัว ในชุมชน ในสังคมที่ซับซ้อน รู้เหตุผลของสิ่งที่เกิดขึ้นนั้น รู้จักเลือกดำเนินชีวิตที่ดีงาม สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมเทคโนโลยีและข่าวสารใหม่ ๆ มีจิตสำนึกถึงปัญหาอันตรายที่จะเกิดขึ้นในสังคม มุ่งมั่นพัฒนาชีวิตที่ทำประโยชน์ต่อสังคม ค่อบ้านเมืองโดยไม่ย่อท้อ ดังนั้นการจัดมวลประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพในยุคโลกาภิวัตน์อย่างสมบูรณ์ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาดำเนินการกระบวนการแนะแนวมาสนับสนุน ส่งเสริมพัฒนา และเติมเต็มด้วยเหตุผล ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 7)

1. โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมสถาบันแรกของชีวิตนักเรียน และเป็นหน่วยสังคมที่รองลงมาจากครอบครัวและชุมชน เมื่อนักเรียนเข้ามาโรงเรียนต้องเผชิญสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ในโรงเรียน เช่น สถานที่ บุคคล ย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น การปรับตัว การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน เป็นต้น งานแนะแนวจึงเข้ามามีบทบาทในการสร้างความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนการปรับตัวให้แก่เด็กนักเรียนอย่างถูกต้องเหมาะสม
2. นักเรียนอยู่ในวัยที่กำลังพัฒนาตามธรรมชาติทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม หากได้รับการส่งเสริมสนับสนุนอย่างถูกต้องเหมาะสมก็จะทำให้นักเรียนในวัยนี้ได้พัฒนาตนเองจนถึงขีดสุด คือมีวุฒิภาวะเหมาะสมกับวัย งานแนะแนวจะมีส่วนอย่างสำคัญที่จะส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนมีวุฒิภาวะทุกด้านเหมาะสมกับวัย
3. ปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจ สังคมเปลี่ยนแปลงไป พ่อแม่ ผู้ปกครอง ต้องดิ้นรนหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว พ่อแม่ไม่มีเวลาให้กับลูกที่อยู่ในโรงเรียน ที่ยังต้องการความรัก ความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดจากพ่อแม่ ซึ่งถ้าหากไม่ได้รับการทดแทนอย่างเหมาะสมก็จะทำให้เกิดปัญหาต่อจิตใจของเด็ก ซึ่งจะส่งผลให้พัฒนาการด้านอื่น ๆ ของเด็กหยุดชะงักหรือล่าช้าไปด้วย โรงเรียน

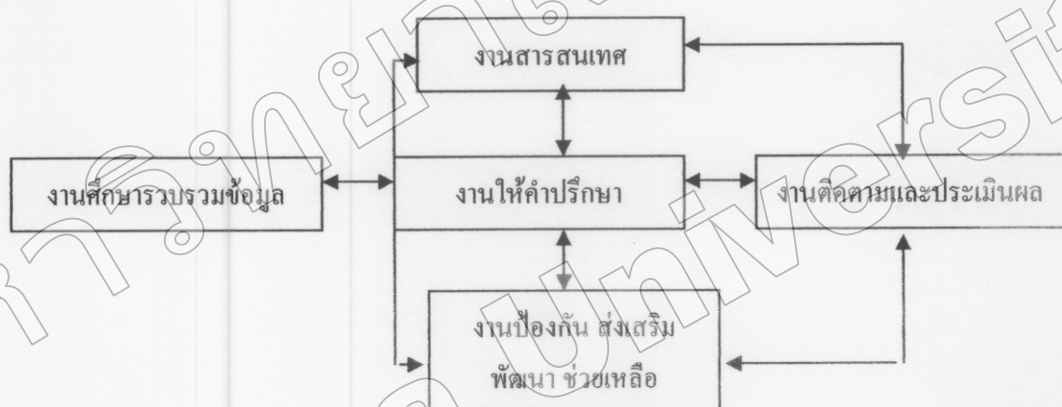
ซึ่งครูเปรียบเสมือนพ่อแม่ที่สองของเด็กจึงควรใช้บทบาทนี้ในการสร้างความเข้าใจ ให้ความรัก แก่นักเรียนเพื่อช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทุกด้านทัดเทียมกับนักเรียนคนอื่น ซึ่งกิจกรรมแนะแนว จะช่วยป้องกันปัญหาดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

4. สภาพแวดล้อม ทั้งสังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้นักเรียนปรับตัวไม่ทัน มีความสับสน ดำเนินชีวิตอย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์จนกลายเป็นปัญหาสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียนไปด้วย โรงเรียนเป็นสถาบันที่สองรองจากครอบครัว ในการให้การศึกษา ฝึกฝนกล่อมเกลานิ้วย ความประพฤติ ถ้ายทอดวัฒนธรรม และค่านิยมต่าง ๆ ให้นักเรียน กิจกรรมแนะแนวจะช่วยให้ครูสามารถ ช่วยเหลือนักเรียนให้ปลอดภัยรอดพ้นจาก ปัญหาอันเกิดจากภาวะดังกล่าว โดยการป้องกันไว้เสียก่อน

5. ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ เทคโนโลยี ทำให้นักเรียนต้องดิ้นรนเพื่อการเรียน และการเตรียมตัวในการประกอบอาชีพมากขึ้น นักเรียนจึงมีความจำเป็นต้องรู้โลกที่กว้างในทุกด้าน กิจกรรมแนะแนวจะมีส่วนส่งเสริม สนับสนุนในการเปิดโลกกว้างให้นักเรียนได้ค้นหา ความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตนเองเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อไป

นอกจากความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้นแล้ว สิ่งที่สำคัญและมุ่งหวังสูงสุด ของนักบริหารการศึกษา คือ การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร นั่นคือ นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ มีสุขภาพกายใจที่ดี ตลอดจนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นต้นว่า การมีวินัย ซื่อสัตย์ ขยัน ประหยัด อดทน มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ พร้อมทั้งจะทำประโยชน์ ให้กับสังคมตามบทบาทที่สมควรแก่วัย ซึ่งการดำเนินงานแนะแนวไปจัดและดำเนินการอย่างถูกต้อง เหมาะสม จึงเป็นกลวิธีการที่แยบยลที่จะพัฒนานักเรียน ให้มีคุณธรรมสมเจตนารมณ์ของหลักสูตร ซึ่งองค์ประกอบสำคัญในการบริหารจัดการแนะแนว หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตร ที่เปิดกว้างให้สังคมมีส่วนร่วม และให้อิสระในการจัดการศึกษา เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน โดยกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนา ตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ดังนั้นการจัดการแนะแนวที่มุ่งส่งเสริมและพัฒนา ความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนา ศักยภาพของตนเอง ควรเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาประสิทธิภาพการบริหารด้านองค์กร บุคลากร และการจัดการแนะแนวให้มีความหลากหลายในการปฏิบัติ ปรับบทบาทของการแนะแนว ให้เป็นเชิงรุก ให้สังคมทุกส่วนได้มีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายในการดำเนินงานแนะแนว และมีบทบาท ในการแนะแนวชีวิตและสังคม ในการบริหารจัดการแนะแนวจึงพิจารณา 4 องค์ประกอบ คือ ขอบข่ายการแนะแนว โครงสร้างองค์กรแนะแนว ระบบการดำเนินงานแนะแนวและ การติดตามและประเมินผล ซึ่งมีขอบข่ายการแนะแนว เป็นการกำหนดภารกิจการแนะแนว

ตามความต้องการของผู้เรียนที่สนองจุดหมายของหลักสูตร ซึ่งการกำหนดขอบข่ายภารกิจงาน
แนะแนวนั้น จะต้องอาศัยหลักการแนะแนวพื้นฐานซึ่งมีขอบข่ายสาระสำคัญ 3 ด้าน คือ แนะแนว
ด้านการศึกษา เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียน ได้เต็มศักยภาพ รู้จักแสวงหาความรู้ และ
วางแผนการเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวด้านการเรียน และมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน
แนะแนวด้านอาชีพ ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและ โลกของงานอย่างหลากหลาย มีเจตคติและนิสัย
ที่ดีในการทำงาน มีโอกาสได้รับประสบการณ์และฝึกงานตามความถนัด ความสนใจและ
การแนะแนวเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น
มีอารมณ์มั่นคง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้าใจสภาพแวดล้อมและสามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ใน
สังคมอย่างมีความสุข สถานศึกษามีภาระงานประจำ 5 งานหลัก ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ภาระงานโดยทั่วไปในสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 6)

1. งานศึกษารวบรวมข้อมูล เป็นการศึกษา สำรวจ ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกต สัมภาษณ์ ใช้แบบสอบถาม แบบทดสอบ การเขียนอัตชีวประวัติ สังคมมิติ การเยี่ยมบ้าน โดยมีการบันทึกข้อมูลในระเบียบปฏิบัติการ ระเบียบสะสม สมุดรายงานประจำตัวผู้เรียน เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้ครูรู้จักผู้เรียนแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร ต้องการอะไร และควรให้ความช่วยเหลือในลักษณะใด

2. งานสารสนเทศ เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารความรู้ที่จำเป็นในการตัดสินใจ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ วัฒนธรรม ศิลธรรม จริยธรรม สุขภาพ โดยนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การบรรยาย อภิปราย จัดป้ายนิเทศ การจัดหาเอกสารคู่มือให้อ่าน ทัศนศึกษาการใช้สื่อภาพยนตร์ วิดีทัศน์ เป็นต้น ข้อมูลที่ถูกต้องทันสมัยมีความจำเป็นมากในการช่วยให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น และป้องกันความล้มเหลว ได้อย่างมาก

3. งานให้คำปรึกษา มีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยผู้เรียนทั้งด้านการศึกษา ด้านงานอาชีพ ด้านชีวิตและสังคมให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจตนเอง รู้ว่าปัญหาของตนอยู่ที่ตรงไหน ควรจะแก้ไขตนเองอย่างไร การแก้ไอนั้นมีกี่ทาง และควรเลือกทางใด จึงจะเหมาะสมกับตนเองมากที่สุด พร้อมทั้งเกิดความรับผิดชอบในการช่วยตนเองอย่างจริงจัง

4. งานป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ เป็นการจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ ได้รับการฝึกฝน หรือได้รับการช่วยเหลือตามควรแก่กรณี เช่น กิจกรรมที่สนองความถนัด ความสนใจ และความสามารถ แก่ผู้เรียนทุกกลุ่มทุกคน รวมทั้งการจัดทุนการศึกษา อาหารกลางวัน หรือการหางานพิเศษ

5. งานติดตามและประเมินผล เป็นการติดตามผลการดำเนินงานและแนวต่าง ๆ ที่จัดให้แก่ผู้เรียน การติดตามประเมินผลแบ่งเป็น 2 งาน คือ

5.1 งานติดตามและประเมินผลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้เรียนแต่ละคนให้สามารถแก้ปัญหาและปรับปรุงตนในด้านต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประเมินผลการดำเนินงานและงานอื่น ๆ ของโรงเรียน

5.2 งานติดตามและประเมินผลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาผลที่ได้จากการดำเนินโครงการและแนวว่ามีคุณค่ามากน้อยเพียงใด ได้ผลหรือไม่ ควรปรับปรุงพัฒนาอย่างไร และควรขยายผลต่อไปหรือไม่ เป็นต้น

ลักษณะงานและนามมี 3 ลักษณะใหญ่ ๆ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 10-13)

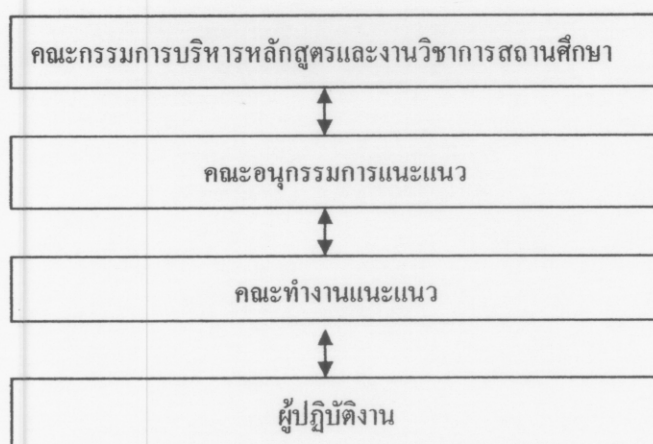
1. การจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาให้แก่ผู้เรียนทั้งเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง มีแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองรวมทั้ง ครู ได้รู้จักผู้เรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมและป้องกันปัญหาของผู้เรียนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มปกติ หรือกลุ่มพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิตในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักรักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัว การวางแผนชีวิตรวมทั้งการสร้างคุณธรรม จริยธรรมที่สำคัญได้แก่ ความซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทนอดกลั้น การจัดกิจกรรม อาจจัดในห้องเรียน ซึ่งต้องจัดเวลาเฉพาะอย่างต่อเนื่อง ในกรณีที่ควรฝึกฝนพัฒนาคุณลักษณะหรือ ทักษะที่สำคัญและจำเป็น หรือจัดนอกห้องเรียน โดยให้มีบรรยากาศที่เป็นกันเอง มีครูเป็นที่ปรึกษา และผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

2. การจัดบริการ เพื่อให้ผู้เรียนได้สำรวจตนเองและรู้จักตนเองในทุกด้าน ให้ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศที่จำเป็น และทันสมัย ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ และการพัฒนาบุคลิกภาพให้สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตลอดจนช่วยเหลือ แก้ไข และฝึกประสบการณ์ที่เหมาะสม

สำหรับผู้เรียนได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการศึกษาและชีวิตต่อไป

3. การบูรณาการแนะแนวในการเรียนการสอน เป็นการนำเทคนิควิธีการทางจิตวิทยา และการแนะแนวมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่ม โดยเน้นให้ครูได้รู้จักและเข้าใจผู้เรียนทั้งในด้านการรับรู้ของผู้เรียนที่เกี่ยวกับตนเอง พัฒนาการตามวัย พฤติกรรมและสาเหตุของพฤติกรรม วิธีการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งจะทำให้ครูมี แนวทางในการช่วยเหลือและพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้เรียนรักและเห็นคุณค่าในตนเอง เห็นคุณค่าในสาระ วิชาต่าง ๆ เกิดแรงจูงใจ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนรู้เกิดสัมฤทธิ์ผลสูงสุด

การกำหนดขอบข่ายภารกิจการแนะแนว สถานศึกษาจะต้องนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา สํารวจ วิจัย เกี่ยวกับตัวผู้เรียน ความต้องการ สภาพปัญหาและความพร้อมของสถานศึกษา ประกอบกับนโยบายการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่และของสถานศึกษา มาประมวลวิเคราะห์ สังเคราะห์ และพิจารณากำหนดกรอบภารกิจแนะแนวตามหลักการแนะแนวดังกล่าวโดยให้ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยกำหนดโครงสร้างองค์กรแนะแนวให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และบรรลุ จึงเป็นอย่างไรที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกส่วนในสังคม และเพื่อให้เกิดความ ชัดเจนในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีคุณภาพ การกำหนดโครงสร้าง องค์กรและบทบาทหน้าที่จึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสามารถทำได้หลายรูปแบบ โดยคำนึงถึงเป้าหมาย คือ ผู้เรียน และศักยภาพของสถานศึกษาเป็นหลัก รูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมความสำเร็จในการบริหารจัดการ คือ การกำหนดองค์กรและคณะกรรมการที่รับผิดชอบการแนะแนว รวมทั้งผู้ปฏิบัติงานจากทุกกลุ่ม ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยมีการสร้างเครือข่ายในระดับคณะทำงาน และระดับปฏิบัติงาน มีการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับทิศทาง นโยบาย และแนวทางการดำเนินงาน รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของทุกฝ่าย มีแผนภูมิ โครงสร้างองค์กรแนะแนว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 16) ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 แผนภูมิโครงสร้างองค์กรแนะแนว

จากแผนภูมิโครงสร้างองค์กรแนแนวดังกล่าว ได้กำหนดคณะบุคคลผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ โดยมีคณะกรรมการแนแนวประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้บริหารที่รับผิดชอบการแนแนวเป็นประธาน มีหัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานที่เกี่ยวข้อง หัวหน้าครูที่ปรึกษา/ ครูประจำชั้น ผู้แทนนักเรียน ผู้แทนผู้ปกครอง และประธานคณะทำงานแนแนวเป็นกรรมการ และมีหัวหน้าแนแนวเป็นเลขานุการ ทั้งนี้องค์ประกอบคณะกรรมการและจำนวนคณะกรรมการให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการสถานศึกษา ได้มีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการแนแนว วิเคราะห์นโยบายและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดยุทธศาสตร์หรือแผนปฏิบัติการและมีการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานแนแนว พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษา และมีการแต่งตั้งคณะทำงานแนแนวตามความเหมาะสม

คณะทำงานแนแนว มีองค์ประกอบของคณะทำงานแนแนว สามารถจัดตั้งได้หลายลักษณะขึ้นอยู่กับขนาดของสถานศึกษา และการจัดแบ่งขอบข่ายงานแนแนว ซึ่งนอกจากแบ่งตามกระบวนการแนแนวเป็น 5 งาน แล้ว ยังสามารถจัดแบ่งในลักษณะอื่น ๆ เช่น แบ่งตามการคัดกรองกลุ่มผู้เรียนดังนั้นการจัดตั้งคณะทำงาน จึงให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการแนแนวที่จะพิจารณาให้สอดคล้องตามศักยภาพของสถานศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งบทบาทหน้าที่ของคณะทำงาน โดยดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์/ แผนปฏิบัติการ มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผล ศึกษาวิเคราะห์ผลการดำเนินงานเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนา และวางแผนงานต่อไป สรุป รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการแนแนว สำหรับผู้ปฏิบัติงานดำเนินงานแนแนวให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงผู้เรียนได้เป็นรายบุคคลจำเป็นต้องระดมสรรพกำลังทั้งในและนอกระบบสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม ที่สำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ครูแนแนว ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสื่อมวลชน โดยมีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 25)

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและเป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการ กำหนดทิศทางการแนแนวของสถานศึกษา เพื่อให้กระบวนการแนแนวเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยสร้างระบบงาน และจัดโครงสร้างองค์กรแนแนวของสถานศึกษาให้ชัดเจน สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของงานแนแนว มีการส่งเสริมให้ครู อาจารย์ ได้รับความรู้เพิ่มเติม ในเรื่องจิตวิทยาและการแนแนวเพื่อให้สามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ และเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และบุคลิกภาพที่เหมาะสมทำหน้าที่ครูแนแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และคณะกรรมการแนแนว ตลอดจน คุณเด่ กำกับ นิเทศ ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงานแนแนวอย่างเป็นระบบ ให้ความร่วมมือในการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น แก้ไข สร้างขวัญกำลังใจ

แก่ผู้ที่ปฏิบัติงานแนะแนว เป็นผู้นำทางการแนะแนว และใช้กระบวนการทางจิตวิทยาและการแนะแนวในการบริหารสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน ให้การประสานด้านการแนะแนว ระหว่างสถานศึกษา องค์กรภาครัฐและเอกชน บ้าน ศาสนสถาน ชุมชน ในลักษณะเครือข่ายการแนะแนว

บทบาทหน้าที่ของครู เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร ครูทุกคนจึงควรมีบทบาทหน้าที่โดยศึกษาข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อรู้จักและเข้าใจผู้เรียนอย่างแท้จริง เพื่อศึกษาเพิ่มเติมองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาและการแนะแนว ให้คำปรึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับวิชาที่สอน เพื่อการวางแผนในการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ และบุคลากรที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพนั้นๆ แล้วใช้ข้อมูลการรู้จักและเข้าใจผู้เรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ สอดส่องดูแลผู้เรียน และประสานข้อมูลกับครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และครูแนะแนว ทั้งมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแนะแนวของสถานศึกษา ในลักษณะเครือข่ายการแนะแนว และมีการสอดแทรกและบูรณาการกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามจุดหมายของหลักสูตรในรายวิชาต่าง ๆ

บทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา/ ครูประจำชั้น เป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนและเป็นบุคคลสำคัญในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน จึงควรมีบทบาทโดยรวมข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดทำข้อมูลเป็นระบบ และเป็นปัจจุบัน มีการคัดกรอง จำแนกกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มพิเศษ และประสานข้อมูลกับครูแนะแนว ดูแลช่วยเหลือให้คำปรึกษากรณีปัญหาที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม จัดกิจกรรมโครงการ/ โครงการ ส่งเสริม พัฒนาผู้เรียน ให้รู้จักรักและเห็นคุณค่าในตนเอง มีทักษะชีวิต และทักษะทางสังคมที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย ตลอดจนติดตามผลการส่งเสริมพัฒนา และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มีการประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมมือกันในการส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน และแก้ไข ปัญหาผู้เรียน มีส่วนร่วมในการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานแนะแนวของสถานศึกษา

การจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียน

ขอบข่ายของการจัดบริการแนะแนว การแนะแนวมีขอบข่ายของงาน 5 บริการโดยมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่อง โรงเรียนที่จะดำเนินงานแนะแนวอย่างได้ผล ต้องจัดให้มีงานต่าง ๆ ครบทั้ง 5 บริการ คือการจัดบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคลและการติดตามและประเมินผล ซึ่งนักวิชาการหลายท่าน ได้แก่ วัชร ทรัพย์มี (2531, หน้า 27-117) สมร ทองดี (2540, หน้า 2-4) และ สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539, หน้า 12-13) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการแนะแนวทั้ง 5 บริการไว้พอสรุปได้ ดังนี้

1. บริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นบุคคล หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการจัดหา รายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียน ทั้งในส่วนที่เป็นอดีตและปัจจุบัน การรวบรวมข้อเท็จจริง เป็นกิจกรรมที่ครูแนะแนวกระทำร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนคนเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา เพื่อทราบ ความสนใจ ความสามารถ ความถนัด เจตคติ ลักษณะนิสัย อารมณ์ พร้อมทั้งสภาพครอบครัว ทั้งนี้เพื่อให้ครูรู้จักนักเรียนและนักเรียนรู้จักตนเอง มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ หลักการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนอยู่ที่การจัดกระทำอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ นักเรียนเข้าเรียนจนกระทั่งออกจากโรงเรียนไป มีเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ต่าง ๆ เช่น การสังเกตการณ์สัมภาษณ์ การทดสอบ การเขียนข้อ การทำสังคมมิติ แบบสอบถาม และการทดสอบ เมื่อได้ข้อมูลมากก็จะนำไปบันทึกลงในระเบียบสะสม เพื่อนำไปใช้ในการช่วยเหลือ นักเรียนต่อไป

บริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นบุคคล เป็นบริการที่รวบรวมข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ ตัวเด็กได้ โดยใช้เทคนิคทางวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ เข้ามาช่วย ทั้งเก็บข้อมูลและจัดข้อมูลให้เป็นระบบ อาจกล่าวได้ว่าเทคนิคที่สำคัญและจำเป็นมากที่สุดในบริการนี้คือ ระเบียบสะสม หรือทำให้เรา สามารถนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดเก็บระบบข้อมูลได้ด้วย ซึ่งจะทำให้การเก็บรักษา ข้อมูล การจัดระบบข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมข้อมูลไว้ นี้จะเป็นพื้นฐานที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่งานบริการต่าง ๆ ทางการแนะแนวทุกบริการ

2. บริการสนเทศ (Information Service) หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ ข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ด้านต่าง ๆ คือ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในด้านการศึกษา อาชีพ และสังคมอย่างกว้างขวาง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ ที่จะวางแผนการใช้ชีวิต การมีข้อสนเทศมากเพียงพอจะช่วยให้เด็กสามารถตัดสินใจเลือกได้อย่าง มีประสิทธิภาพ การให้บริการสนเทศสามารถให้ได้ทั้งในลักษณะเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม วิธีการให้บริการสนเทศทำได้โดยการจัดป้ายนิเทศ แจกเอกสาร จัดนิทรรศการ การสาธิต การบรรยาย อภิปราย ฯลฯ กิจกรรมเหล่านี้มีวิธีการจัดที่มีลักษณะเฉพาะที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียน ในด้านต่าง ๆ ตามที่ครูต้องการ นอกจากจะจัดกิจกรรมในการให้ข้อสนเทศแล้วยังสามารถใช้ สื่อการเรียนการสอนและวิธีการบางอย่างเข้ามาช่วยในการให้ข้อมูลสารสนเทศได้อีกด้วย เช่น หนังสือพิมพ์ จดสาร กลุ่มสนใจ ลักษณะของข้อสนเทศที่ดีต้องทันสมัย เชื่อถือได้ สอดคล้องกับ ความต้องการ ความสนใจ และเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะของนักเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนมีข้อมูล ในการตัดสินใจเลือกและพัฒนาตนเองได้ในทิศทางที่เหมาะสมกับ สภาพการเปลี่ยนแปลงของ สังคม

3. บริการให้คำปรึกษา (Counseling Service) หมายถึง งานที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม แล้วนำไปสู่การป้องกันปัญหา คัดสินใจแก้ปัญหา หรือพัฒนาสิ่งที่ตนปรารถนาอย่างเหมาะสม บริการนี้สำคัญมาก เป็นหัวใจสำคัญของงานแนะแนวในโรงเรียนครูแนะแนวจึงจำเป็นต้องทำบริการนี้ให้ได้ร้อยละ 50 ของเวลาทำงานของตน จึงจะภาคภูมิใจได้ว่าเป็นครูแนะแนวอย่างสมบูรณ์ บริการนี้มุ่งช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาให้สามารถแก้ไขปัญหาให้กับตนเองได้ ให้รู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่นและสิ่งอื่นที่รายรอบตนเองและให้สามารถนำตนเองได้ เกิดความมั่นใจ เชื่อมมั่นในตนเอง คัดสินใจและรับผิดชอบตนเองได้ ในกระบวนการให้คำปรึกษา ผู้รับบริการจะมีโอกาสได้สำรวจตนเองกับทั้งได้ข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยในการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจเลือกดำเนินชีวิตของตนเอง และพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดตามมา ภายหลังจากการตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของตน การให้คำปรึกษาจะใช้วิธีการสนทนาอย่างมีหลักการระหว่างครูกับนักเรียนผู้ประสงค์ขอรับคำปรึกษา ครูที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนจะต้องใช้ความรู้ความสามารถที่ผ่านการฝึกฝนเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาดีพอสมควรจึงจะสามารถช่วยให้นักเรียนมองเห็นทางการตัดสินใจของตนได้ ซึ่งการให้ปรึกษาที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีข้อมูลที่ต้องลึกซึ้งเพียงพอ การให้คำปรึกษา มี 2 ประเภท ได้แก่ การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล และการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม การให้คำปรึกษาเป็นศาสตร์และศิลป์การให้คำปรึกษาเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของมนุษย์ในหลายลักษณะ ซึ่งมีข้อสังเกต ดังนี้

3.1 วัตถุประสงค์เบื้องต้นของการให้คำปรึกษา คือ การพยายามช่วยเหลือให้ผู้มารับคำปรึกษามีความเข้าใจตนเองมากขึ้น และสิ่งนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมากในการบรรลุผลของเขา

3.2 ตารางที่บุคคลเข้าใจตนเอง เขาจะสามารถใช้ความสามารถต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตัวเขาช่วยตัวเองในการแก้ปัญหาในวิธีการที่เหมาะสมกับเขา

3.3 ผู้มารับคำปรึกษาจะเกิดความมั่นใจและรู้สึกปลอดภัย เพราะเรื่องราวส่วนตัวของเขาจะถูกเก็บเป็นความลับและได้รับการยอมรับ โดยลักษณะเช่นนี้จำทำให้เขาระบายสิ่งที่ในชีวิตส่วนตัวของเขาออกมาได้เป็นอย่างดี

3.4 การให้คำปรึกษามีลักษณะค่อนข้างส่วนตัวและเฉพาะเจาะจงกับผู้มารับคำปรึกษาดังนั้นสภาพการณ์ของการให้คำปรึกษาจึงมีความหมายเป็นพิเศษในเรื่องการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้เป็นอย่างดี ดังคำกล่าวที่ว่า “การป้องกันที่ดีมีค่ายิ่งกว่าการแก้ปัญหามีประสิทธิภาพ”

3.5 การให้คำปรึกษา คือ กระบวนการเรียนรู้ การให้คำปรึกษาได้ใช้หลักการต่าง ๆ เช่นเดียวกับที่ใช้ในกระบวนการเรียนรู้ ในสภาพการณ์ของการให้คำปรึกษาเราจะพบว่า จุดหมายที่สำคัญ คือการทำให้ผู้รับคำปรึกษามีพัฒนาการที่ดีขึ้น อย่างน้อยที่สุดก็มีความสามารถของตนเองในการแก้ปัญหา

3.6 เทคนิคที่เหมาะสมในการให้คำปรึกษานั้น ขึ้นอยู่กับแต่ละสภาพการณ์ที่เกี่ยวข้อง เทคนิคพิเศษในการให้คำปรึกษาจะใช้ในสภาพการณ์พิเศษเท่านั้น ผู้ให้คำปรึกษาไม่ควรคาดหวังที่จะปกป้องผู้มารับคำปรึกษาให้มากเกินไป ในขณะที่สภาพการณ์อื่น ๆ ล้มเหลวผู้ให้คำปรึกษาควรยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นหรือมีการพิจารณาส่งต่อไปยังผู้ที่เหมาะสมเกี่ยวข้องต่อไป

แน่นอนที่สุด การตระหนักถึงจุดมุ่งหมายในการให้คำปรึกษาเหล่านี้ ผู้ให้คำปรึกษาควรเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนอบรมมา โดยเฉพาะการให้คำปรึกษาเป็นวิชาซึ่งประกอบไปด้วยความมีศีลธรรมและคุณธรรมในระดับสูงด้วย

4. บริการจัดวางตัวบุคคล (Placement Service) หมายถึง การให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงหรือฝึกฝนทักษะในเรื่องที่ตนสนใจการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม ตลอดจนกิจกรรมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ดังกล่าวนั้น อาจจัดให้สอดคล้องต่อเนื่องกับกระบวนการเรียนการสอน ทั้งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความสนใจ ความต้องการ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ตัดสินใจดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้อย่างเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ความต้องการ บริการจัดวางตัวบุคคลนั้นจะครอบคลุมใน 3 ด้านคือ การจัดวางตัวบุคคล ด้านการศึกษา การจัดวางตัวบุคคลด้านอาชีพ และการจัดการตัวบุคคล ด้านส่วนตัวและสังคม เป็นบริการที่ให้ความช่วยเหลือบุคคลให้อยู่ในที่ที่เหมาะสมกับ สติปัญญา ความสนใจ อุปนิสัย ความถนัด ความสามารถพิเศษ สุขภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจ สภาพโดยทั่วไปของตนและความต้องการของสังคม กิจกรรมสำหรับบริการจัดวางตัวบุคคลที่โรงเรียนควรจัดให้แก่แก่นักเรียน ได้แก่ การเลือกวิชาเรียน การจัดนักเรียนเลือกกิจกรรม การจัดนักเรียนเข้าชุมนุม การให้ทุนการศึกษา ทุนอาหารกลางวัน การจัดหางานให้นักเรียนทำในระหว่างปิดภาคเรียนหรือยามว่างเป็นต้น

5. บริการติดตามและประเมินผล (Follow – Up and Evaluation Service) หมายถึง บริการที่ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบถึงผลของการปฏิบัติงานที่ผ่านมา หรือที่ได้จัดทำไปแล้วว่ามีคุณภาพมากน้อยเพียงใด ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวอย่างไร มีส่วนดีและข้อบกพร่องอย่างไร เพื่อให้เป็นแนวทางในการพัฒนางานต่อไป ซึ่งหากจะพิจารณางานติดตามและประเมินผลให้ถ่องแท้แล้ว สามารถแยกงานนี้ออกได้ 2 งาน คือ

5.1 งานติดตามผล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคนให้สามารถแก้ปัญหาและปรับปรุงตนในด้านต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และเพื่อนำข้อมูลที่ได้มานั้นไปใช้ประเมินผลการดำเนินงานแนะแนวและงานอื่นๆ ของโรงเรียน เครื่องมือและวิธีการติดตามผลมีหลายชนิด เช่น การสำรวจ การสอบถาม ไปรษณียบัตร การประชุมศิษย์เก่า การสัมภาษณ์นักเรียนโดยตรง หรือการสัมภาษณ์บุคคลใกล้ชิดกับนักเรียน เป็นต้น

5.2 งานติดตามผล มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพิจารณาถึงผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการแนะแนวว่ามีคุณค่ามากน้อยเพียงใด

กล่าวโดยสรุป บริการติดตามและประเมินผลเป็นบริการที่จัดทำขึ้นเพื่อประเมินผลงานที่ได้ทำลงไปแล้ว โดยมีความคิดหลัก คือ ถ้าไม่มีการติดตามผลเพื่อประเมินผลงาน งานนั้นก็ไม่มีเสร็จสมบูรณ์ได้ ข้อมูลที่ได้จากบริการนี้ นอกจากจะชี้ให้เห็นความสำเร็จ ความล้มเหลวจากการจัดบริการแนะแนวแล้ว ยังจะให้ผลดีในการที่จะจัดบริการแนะแนวให้มีประสิทธิภาพในอนาคตอีกด้วย การดำเนินงานแนะแนวทั้ง 5 บริการดังกล่าวจะต้องครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการพัฒนาบุคลิกภาพ งานแนะแนวเป็นงานที่ช่วยเหลือบุคคลให้สามารถพัฒนาตนเองให้ถึงขีดสูงสุด ของความสามารถ กล่าวคือเพื่อให้บุคคลได้เป็นหรือได้รับสิ่งที่เหมาะสมกับตัวเขามากที่สุด การแนะแนวจึงมิใช่ความพยายามที่จะทำให้บุคคลได้เป็นหรือได้รับในสิ่งที่ผู้แนะแนวต้องการคาดหวัง หรือเห็นว่าเหมาะสม ดังนั้นนักแนะแนวจะต้องมีการศึกษาพิจารณา และทำความเข้าใจในตัวบุคคลรวมทั้งปฏิบัติงานในลักษณะที่เอื้ออำนวยให้บุคคลได้เข้าใจตนเองและพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้ถึงขีดสูงสุดของความสามารถ (นุชลี อนุชัย, 2543, หน้า 21)

บทบาทหน้าที่ของครูแนะแนวต่อการบริการงานแนะแนว

การดำเนินงานแนะแนวให้ครอบคลุมเป้าหมายและบรรลุผล จำเป็นอย่างยิ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกส่วนในสังคม เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีคุณภาพ การดำเนินงานแนะแนวให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพ ดังนั้นครูแนะแนวควรมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญ (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 11-13) ดังนี้

1. เป็นที่ปรึกษา (Supervisor) แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกคนในการให้ความรู้เทคนิคกระบวนการแนะแนวตามหลักจิตวิทยาและการแนะแนวโดยจุดประกายให้ครูทุกคนใช้กระบวนการแนะแนวพัฒนาจิตใจของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เป็นแกนนำให้ความรู้คำแนะนำแก่ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องในการรู้จักและเข้าใจผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การใช้ระเบียบสะสม การใช้แบบทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน ให้ความรู้แก่ครูทุกคนในการใช้เครื่องมือการรู้จักและการคัดกรองผู้เรียน มีการเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม และกิจกรรมสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่มให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และสามารถพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพ ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติลักษณะผู้เรียนกลุ่มพิเศษประเภทต่าง ๆ และเสนอแนวทางในการดูแล ช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา

2. เป็นผู้ให้คำปรึกษา (Counselor) แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้มาขอรับบริการทั่วไป ทั้งด้านการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้คำปรึกษาที่ครอบคลุมทั้งด้านการเรียน อาชีพ ชีวิตและสังคมทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล และให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล จัดทำกรณีศึกษา (Case Study) และประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กลุ่มพิเศษหรือส่งต่อผู้เรียนที่ยากต่อการช่วยเหลือ

3. เป็นผู้ประสานงาน (Co-Ordinator) กับผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาเป็นระบบเครือข่ายในการดำเนินงานแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โดยประสานงานการจัดทำ ข้อมูลในการรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ประสานความร่วมมือกับครู ผู้บริหาร และ ผู้เกี่ยวข้องทั้งใน และนอกสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมแนะแนวและบริการต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้ความร่วมมือประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน ในการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียน ตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถ และมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงาน การรายงานผลและการพัฒนางาน

นอกจากนี้ ในฐานะหัวหน้างานแนะแนว ซึ่งเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหาร หลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา จะต้องมียุทธศาสตร์ตามที่กำหนด และบทบาทสำคัญคือ การศึกษา สำรวจ ติดตามผลการเรียนของผู้เรียนรายบุคคล ระดับชั้น ระดับช่วงชั้น และระดับ กลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละปีการศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการจุดหลักสูตร ของสถานศึกษา ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานต่าง

ลักษณะของครูแนะแนวที่ดีมีหน้าที่ต้องให้ความช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ งานศึกษาและพัฒนาบุคคลเป็นงานละเอียดที่ต้องการความรับผิดชอบสูงและการทำงานให้ได้ผล ก็จะต้องประสานงานกับบุคลากรอื่น ๆ ดังนั้นบุคลิกลักษณะของบุคคลที่จะต้องทำงานวิชาชีพนี้ จึงต้องเน้นเป็นพิเศษ เพื่อให้ได้บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับงานบุคคลที่เป็นนักแนะแนว หรือผู้ให้คำปรึกษาที่ประสบความสำเร็จนั้น เพราะด้วยบุคลิกลักษณะของเขาเป็นสำคัญ คุณลักษณะ หรือบุคลิกลักษณะที่ดี ควรประกอบด้วย (วัชร ฐระคำ, 2523, หน้า 38-39)

1. เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี
2. เคารพในสิทธิของบุคคล ยอมรับในคุณค่าของคนทุกคน
3. มีสุขภาพจิตดี พร้อมทั้งจะแก้ไขปรับปรุงตนเอง มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง
4. มีคุณลักษณะทางด้านความรู้เกี่ยวกับงานแนะแนว และเป็นผู้ที่รักการศึกษาค้นคว้า ฝึกตนเอง ใฝ่หาทฤษฎีต่าง ๆ ของงานแนะแนว
5. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสามารถในการวินิจฉัยข้อเท็จจริง
6. มีประสบการณ์ด้านการสอนและงานอื่น เช่น งานอาจารย์ผู้ปกครองหรืออาจารย์ที่ปรึกษา

7. มีทักษะในการถาม การฟัง การพูด
8. มีทักษะในการแก้ปัญหา
9. ยึดมั่นในจรรยาบรรณของนักแนะแนว
10. มีความรู้ทางจิตวิทยาพัฒนาและจิตวิทยาการศึกษา
11. มีความสามารถในการทำงานเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
12. สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
13. เป็นที่นับถือของคนทั่วไป
14. มีความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น ได้อย่างถูกต้อง แน่นยำ มีความรู้ อยู่ร่วมกับ

บุคคลอื่นได้

15. ความเป็นธรรมชาติอยู่ในตัว หมายถึง เปิดเผย ถ้อยสัจจะ ละมุนละไม เพราะผู้แนะแนวที่จะสามารถพัฒนาคนได้นั้นต้องใช้ความจริงใจ ไม่เสแสร้ง ไม่ปิดบังความในใจ

16. มีบุคลิกลักษณะมั่นคง มีความสามารถที่จะให้ความอบอุ่นแก่ผู้รับบริการได้ดี

มีทักษะในการปฏิบัติงานแนะแนว

ประสาร ทิพย์ธรา (2520, หน้า 176-477) กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ทำหน้าที่การแนะแนวในด้านทักษะการปฏิบัติงานแนะแนวไว้ ดังนี้

1. มีทักษะในการใช้แบบทดสอบชนิดต่าง ๆ เช่น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบทดสอบวัดความถนัดตามธรรมชาติ แบบวัดความสนใจ แบบทดสอบวัดสติปัญญา แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ ผู้แนะแนวจะต้องสามารถเลือกใช้ข้อทดสอบดังกล่าวได้ถูกต้องสามารถแปลความหมายของแบบทดสอบต่าง ๆ สามารถและให้คะแนนได้ด้วย

2. มีทักษะในการสัมภาษณ์เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในการให้คำปรึกษา ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่น และศรัทธาต่องานแนะแนวที่จัดให้มีทัศนคติที่ดีต่อโครงการแนะแนวของโรงเรียน

3. มีทักษะในการจัดดำเนินการทำ Case Study, Case Conference โดยมีครูและบุคลากรอื่นร่วมด้วย

4. มีทักษะในการรวบรวมข้อมูล การแปลความหมายของข้อมูลต่าง ๆ เก็บรักษาข้อมูล ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากข้อมูลนั้น ๆ

5. มีทักษะในการสังเกตลักษณะนิสัยของตัวผู้มารับบริการในขณะที่สัมภาษณ์ ตลอดจนการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลมาพิจารณาร่วมกัน

6. มีทักษะในการปฏิบัติงานทุก ๆ ด้านเกี่ยวกับงานแนะแนว รวมทั้งการติดต่อกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวมีประสบการณ์ทางการแนะแนว

โครงการแนะแนวจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของบุคคลที่ทำหน้าที่แนะแนวเป็นสำคัญ ซึ่ง มะลิ วงศ์เทพนิวัติ (2535, หน้า 21-22 อ้างอิงจาก สถิตี วงศ์สวรรค์, 2531) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของครูแนะแนวตามที่คุรุสภา ได้กำหนดไว้ ดังนี้

1. สนใจเรื่องแนะแนว
2. สนใจความทุกข์สุขของนักเรียน เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน
3. เข้าใจเรื่องการเรียนรู้การสอนและทำการสอนได้ผลดีมาแล้ว
4. สามารถเข้ากับคนอื่นได้ง่าย
5. มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับชีวิตมาพอสมควร
6. มีความรู้เกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจ และสังคม
7. ทรงไว้ซึ่งคุณภาพ เช่น ยุติธรรม มีขันติ มีความจริงใจ รักษาความลับและไว้วางใจได้
8. มีบุคลิกภาพเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาต่อผู้ที่ตนติดต่อกับ
9. มีศิลปะในการพูด การฟัง อันจะทำให้การแนะแนวบรรลุผลตามความมุ่งหมาย
10. เป็นผู้นำที่ดี มีไหวพริบปัญญาและวินัยดี

มะลิ วงศ์เทพนิวัติ (2535, หน้า 22 อ้างอิงจาก สถิตี วงศ์สวรรค์, 2531, หน้า 319-320) ได้สรุปคุณสมบัติของผู้แนะแนวที่ดีไว้ ดังนี้

1. วุฒิต่างการศึกษา งานแนะแนวเป็นวิชาชีพ ผู้ที่จะทำงานนี้ต้องได้รับการอบรม โดยเฉพาะ ถ้าไม่มีผู้ที่ได้รับปริญญาทางจิตวิทยาแนะแนวจริง ๆ ก็ควรเป็นผู้ที่เคยผ่านการอบรมหลักสูตรระยะสั้นเกี่ยวกับการแนะแนว และได้ศึกษาวิชาพื้นฐานทางจิตวิทยา เช่น จิตวิทยา พัฒนาการ จิตวิทยาการศึกษา จิตวิทยาทั่วไป จิตวิทยาการปรับตัว จิตวิทยาปกติ จิตวิทยาวัยรุ่น สุขภาพจิต ทฤษฎีบุคลิกภาพ เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยวิทยา สถิติ วิจัยและการวัดผล
2. ประสบการณ์ผ่านงานแนะแนวการศึกษามาแล้ว
3. มีคุณสมบัติพิเศษ ควรจะเลือกบุคคลที่รักงานแนะแนว เต็มปฏิบัติงานแนะแนวสนใจ ขวนขวายศึกษาหาความรู้ในงานแนะแนว เป็นผู้ที่มีอุปนิสัยดี บรรดาครูนักเรียนและคนทั่วไป รักใคร่นับถือ ไว้วางใจ อยากเข้าใกล้

ปรีชา คัมภีรปกรณ์ (2529, หน้า 204-205) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของครูแนะแนว ประกอบด้วย

1. ด้านความรู้ ครูแนะแนวควรจะต้องมีความรู้ ดังต่อไปนี้
 - 1.1 ความรู้ด้านปรัชญาและหลักการแนะแนว
 - 1.2 ความรู้ด้านเทคนิคและวิธีการแนะแนวประเภทต่าง ๆ
 - 1.3 ความรู้ด้านจิตวิทยา ได้แก่ จิตวิทยาพัฒนาการ และจิตวิทยาวัยรุ่น เป็นต้น

1.4 ความรู้ด้านวิชาการ เพื่อจะได้ได้ตอบปัญหาและสอนนักเรียน

2. ด้านทักษะ นอกเหนือจากมีความรู้ด้านต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ครูแนะแนวควรมีลักษณะบางประการที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ของตน เช่น

2.1 ทักษะในเทคนิคต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการแนะแนว เช่น ทักษะในการสัมภาษณ์ ทักษะในการให้คำปรึกษา เป็นต้น

2.2 ทักษะในการใช้แบบสอบถามบางอย่างที่จำเป็นในการแนะแนว

2.3 ทักษะในการติดต่อประสานงานทั้งกับเด็กนักเรียนและบุคลากรอื่น

3. ด้านเจตคติ ครูแนะแนวจะต้องมีเจตคติที่ดีต่อการแนะแนว มีความเชื่อว่าการแนะแนวเป็นหนทางหนึ่งที่สามารถช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จได้ และมีความเชื่อว่าปัญหานักเรียนทุกปัญหามีทางแก้ไขได้

นอกจากทางด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ ซึ่งเป็นคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้นแล้ว ครูแนะแนวที่ดีควรมีลักษณะอื่นอีกบางประการ เช่น มีบุคลิกภาพที่น่าเคารพเชื่อถือของนักเรียนเป็นผู้ที่เสียสละ เป็นผู้เห็นใจนักเรียน เป็นผู้ที่ไม่เสียสละ เป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ และมีประสบการณ์มากพอสมควร มีจรรยาบรรณของตนเอง

จรรยาบรรณของครูแนะแนว

พรรณราย ทรัพย์ประภา (2527, หน้า 20-23) กล่าวถึงจรรยาบรรณของนักแนะแนวไว้ว่า ข้อบังคับของผู้แนะแนว คือ การเคารพในศักดิ์ศรีของผู้มารับคำปรึกษา จะต้องรักษาความลับ ผู้แนะแนวมีสิทธิที่จะปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญทางการให้คำปรึกษาคนอื่น ๆ ซึ่งแจ้งเงื่อนไขต่าง ๆ ภายใต้การให้คำปรึกษาแก่ผู้มารับคำปรึกษาได้ทราบ ลดหรือยุติการให้คำปรึกษา ถ้าผู้แนะแนวไม่สามารถจะให้ความช่วยเหลือผู้มารับคำปรึกษาได้ การกระทำใด ๆ จะต้องมีความเหมาะสมภายใต้เงื่อนไขของจรรยาบรรณ

อาภา จันทรสกุล (2531, หน้า 12-13) ได้กล่าวถึงจรรยาบรรณของผู้ให้คำปรึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษา ดังนี้

1. ต้องเคารพและรักษาสวัสดิภาพของผู้ขอรับบริการในทุกสถานการณ์
2. ต้องรักษาข้อมูลส่วนตัวหรือรายละเอียดทุกชนิดที่ได้จากการสัมภาษณ์ไว้เป็น

ความลับ

3. การนำปัญหาของผู้มาขอรับบริการไปปรึกษากับเพื่อนร่วมอาชีพที่มีประสบการณ์และความสามารถสูงนั้น ข้อมูลไม่จำเป็นจะต้องเปิดเผย ต้องปกปิดไว้เป็นความลับ

4. การนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ให้คำปรึกษาไปใช้ทางด้านวิชาการ จะต้องระวังไม่กล่าวถึง ชื่อ สกุล ของผู้มารับบริการเป็นเด็ดขาด ในกรณีที่จะเกิดความเสียหายได้ในภายหลัง

5. การบันทึกเสียง โดยให้ผู้อื่นร่วมสังเกตการณ์ต้องขึ้นอยู่กับความยินยอมและเต็มใจของผู้รับบริการ

6. ต้องเคารพในสิทธิและยอมรับในความสามารถของผู้รับบริการในการเลือกและตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ของตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาต้องไม่บังคับข่มขู่ให้ผู้รับบริการปฏิบัติตาม

7. ต้องช่วยเหลือผู้รับบริการพัฒนาไปได้เต็มศักยภาพ ไม่สร้างสัมพันธภาพที่ทำให้ผู้รับบริการรู้สึกต้องพึ่งพาผู้ให้คำปรึกษาอยู่ตลอดเวลา ไม่สามารถรับผิดชอบตนเองได้

8. ในคราวจำเป็นต้องส่งตัวไปรับบริการจากผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะกรณีนั้น ๆ ควรได้รับการยินยอมจากผู้รับบริการหรือผู้ปกครอง

9. ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎหมาย นอกจากนี้แล้วยังมีผู้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของบุคลากรต่าง ๆ ที่มีต่อการจัดบริการแนะแนวไว้ในโรงเรียน

พรหมธิดา แส่นคำเครือ (2528, หน้า 143) กล่าวถึงบทบาทของครูแนะแนวที่มีต่อการจัดบริการแนะแนว ในโรงเรียน ดังนี้

1. จัดบริการแนะแนวให้กับนักเรียน
2. ประสานงานกับผู้บริหาร โรงเรียนในเรื่องการวางแผน จัดวาง โครงการแนะแนวที่มีต่อการจัดบริการแนะแนว การจัดอบรมครูประจำการ การจัดงบประมาณและอื่น ๆ
3. ประสานงานกับครูและบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน
4. ประสานงานกับผู้ปกครอง เช่น สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองเกี่ยวกับจุดประสงค์และลักษณะงานขอบริการแนะแนว

5. ประสานงานกับสถาบันและบุคคลในชุมชน เช่น ติดต่อวิทยากร จัดหาทุน การทัศนศึกษาสถานที่ต่าง ๆ

6. ประเมินผลงานแนะแนวและการวิจัยเพื่อประโยชน์ต่อการบริการแนะแนว เช่น นำผลที่ได้จากการประเมินผลงานแนะแนวมาใช้ในการปรับปรุงงานแนะแนวต่อไป

7. เผยแพร่กิจกรรมแนะแนว เช่น จัดทำเอกสาร เขียนบทความต่าง ๆ

บทบาทของครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาที่มีต่อการจัดบริการแนะแนว ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการจัดบริการแนะแนวของโรงเรียน เพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและรู้จักเด็กเป็นอย่างดี จึงเป็นผู้ช่วยประสานงานแนะแนวได้ดีอีกผู้หนึ่งซึ่ง สถิต วงศ์สวรรค์ (2531, หน้า 510-511) ได้กล่าวถึงบทบาทครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาไว้ ดังนี้

1. ศึกษาทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ และขอบข่ายของโครงการแนะแนวพยายามเข้ารับการอบรมแนะแนวทุกครั้ง

2. ร่วมมือกับหน่วยงานแนะแนวในการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนเป็นบุคคล
3. ร่วมมือกับหน่วยงานแนะแนวในการจัดกิจกรรมประจำห้องเรียน
4. ให้ความร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานแนะแนวรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อลงระเบียบสะสม

5. ร่วมมือกับหน่วยงานแนะแนวเพื่อประเมินงานแนะแนว หรือก่อนอันตรายต่อบุคคลอื่นได้ ต้องใช้วิจารณญาณที่เหมาะสมที่จะแจ้งให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองทราบ โดยให้ผลร้ายแก่ผู้รับบริการน้อยที่สุด

6. ช่วยประสานงานและประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนรู้จัก เข้าใจและมีเจตคติที่ดีต่อบริการแนะแนว และสนับสนุนให้นักเรียนใช้บริการแนะแนว

7. ให้ความสนับสนุน ร่วมมือกับกิจกรรมของการแนะแนวอย่างจริงจัง

8. สร้างความอบอุ่น สนับสนุน คั่นเคียงกับนักเรียน สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ การปรับตัวเข้ากับสังคมแก่นักเรียน

9. จัดส่งนักเรียนที่ควร ได้รับการบริการให้คำปรึกษาไปยังฝ่ายแนะแนว

10. ช่วยติดต่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบ้านกับ โรงเรียน เพื่อให้การแนะแนวแก่นักเรียน

11. ศึกษาและทำความเข้าใจพฤติกรรมของนักเรียนด้วยเทคนิคต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือ ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของนักเรียน

12. ร่วมมือฝ่ายแนะแนวให้ข้อสังเกตทางการศึกษา อาชีพส่วนตัวและสังคมปลูกฝังเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพให้เห็นคุณค่าของการศึกษา ส่งเสริมให้รู้จักวิเคราะห์ตนเองมองโลกในแง่ดี เป็นสมาชิกที่ดีของหมู่คณะ

สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย (สุโท เจริญสุข, 2529, หน้า 73) ได้ประกาศจรรยาบรรณของนักแนะแนว เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2524 เพื่อเป็นเกณฑ์มาตรฐานให้นักแนะแนวปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน มี 5 ประการ ดังนี้

1. ต้องรักษาความลับ และรักษาผลประโยชน์ของผู้มารับบริการ
2. ต้องมีศรัทธาต่องานช่วยเหลือมนุษย์ รับผิดชอบต่อหน้าที่อย่างเคร่งครัดและมีวิจารณญาณ
3. ต้องให้บริการในขอบเขตความสามารถของตน ไม่หลอกลวงผู้มารับบริการเพื่อหาประโยชน์ส่วนตัว
4. ต้องประพฤติตนในขอบข่ายศีลธรรมอันดีงาม เป็นผู้ทรงคุณธรรม มีความเมตตา การุณย์แก่ผู้มารับบริการ

5. ต้องยึดมั่นในหลักวิชาชีพ เคารพสิทธิของผู้มารับบริการและไม่มีอคติในการให้บริการ
สำหรับ สุโท เจริญสุข (2529, หน้า 73-74) กล่าวถึงการปฏิบัติของนักแนะแนวเพื่อเข้าสู่
เกณฑ์มาตรฐานของการมีจรรยาบรรณของนักแนะแนว ดังนี้

1. มีคุณธรรม ความสุจริต ความจริงใจ
2. รักษาความลับได้
3. ไม่ตัดสินปัญหาให้แก่ผู้มารับบริการโดยใช้มาตรฐานของตนเองเป็นเกณฑ์
4. ให้การยอมรับนับถือในฐานะบุคคลสำคัญของผู้มารับบริการ
5. มีศรัทธาและเต็มใจในวิชาชีพของตน
6. เป็นผู้ที่มีน้ำใจ รักการทำงานจริง ๆ คือ สนใจชอบงานแนะแนวเป็นชีวิตจิตใจ และ
มีความรับผิดชอบสูงในหน้าที่
7. เป็นผู้ที่มีหมั่นศึกษาหาความรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ชีวิตอยู่เสมอ
8. เป็นผู้ที่มีความสามารถ ตระหนักในความเด่นด้อยของตนเอง พร้อมทั้งรับรู้แหล่งที่จะ
ส่งผู้ขอรับบริการต่อไป เพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือ และบำบัดอันเป็นไปตามกระบวนการ
และหลักวิชาการ
9. ไม่หลอกลวงหรือแสวงหาผลประโยชน์แก่ตนเอง
10. เป็นผู้ที่มีหมั่นตรวจสอบตนเองอยู่เสมอ ในการปฏิบัติงานหน้าที่บริการ พิจารณา
ผลงานที่ตนทำอย่างเที่ยงตรง รอบคอบ ปราศจากอคติ ควรปรับปรุงตนเองในด้านใดบ้างหรือทั้ง
ยินดีรับฟังผู้อื่น และเมื่อนำมาใคร่ครวญด้วยปัญญาแล้ว พยายามปรับตัวให้มีประสิทธิภาพในงาน
อาชีพมากยิ่งขึ้น

แนวทางแก้ไขปัญหาการบริการแนะแนวในโรงเรียน

ปัจจุบันการบริการแนะแนวในสถานศึกษายังไม่ได้มาตรฐานแบบเดียวกัน ทำให้เกิด
ปัญหาในสถานศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะให้
สถานศึกษาดำเนินงานการแนะแนวเป็นระบบอย่างจริงจังให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนทุกระดับชั้น
ได้มีผู้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานแนะแนวไว้มากมายเช่น

ศันสนีย์ กาญจนสิงห์ (2544, หน้า 64-65) ได้กล่าวถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา
การบริหารงานแนะแนวไว้ดังนี้

1. ข้อมูลของนักศึกษาไม่เป็นปัจจุบัน ซึ่งควรจัดทำระบบการจัดเก็บข้อมูลที่สมัย
ประสิทธิภาพ และนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารงานและจัดเก็บข้อมูลให้พร้อมและ
เป็นปัจจุบันเพื่อการบริหารจัดการแนะแนวที่มีประสิทธิผล

2. ความเพียงพอของบุคลากรแนะแนว ควรให้ความสำคัญและจัดสรรอัตรากำลังช่วยในการปฏิบัติงานแนะแนวให้เพียงพอ และควรมีการจัดระบบการทำงานสำหรับผู้ปฏิบัติงานอยู่แล้ว โดยลดภารกิจงานอื่น ๆ ลง เพื่อให้งานแนะแนวมีประสิทธิภาพสูงสุด

3. การได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถของครูอาจารย์แนะแนว ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของครูอาจารย์แนะแนวให้มากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ครูอาจารย์แนะแนวเข้ารับการอบรมและการศึกษาต่อในสาขาวิชาที่แนะแนว

4. ความร่วมมือของอาจารย์ที่มีต่องานแนะแนว ผู้บริหารควรชี้แจงและทำความเข้าใจในบทบาทและภารกิจของงานแนะแนวที่มีต่อสถานศึกษาตลอดจนกำหนดเป็นนโยบายให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานแนะแนวของสถานศึกษารวมทั้งกำหนดให้ครูอาจารย์ทุกคนเป็นครูแนะแนวของสถานศึกษาในการให้คำแนะนำและปรึกษาแก่นักศึกษา

5. นักศึกษาขาดการยอมรับการให้คำปรึกษาของครูอาจารย์แนะแนว ดังนั้นครูอาจารย์แนะแนวที่มีหน้าที่แนะแนวควรสร้างความตระหนักและเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนแสวงหาเทคนิควิธีการที่จะทำให้ นักศึกษายอมรับการปรึกษา

บุญนัทธ บุญไทร (2546, หน้า 73-74) ได้เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน ดังนี้

1. ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูที่ทำหน้าที่แนะแนว เข้ารับการอบรมเพิ่มเติมด้านเทคนิควิธีจัดทำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เครื่องมือวัดความสามารถและความสนใจของนักเรียน

2. ด้านสารสนเทศ โรงเรียนควรจัดทำปฏิทินการดำเนินการแนะแนวด้านการบริการสารสนเทศ โดยกำหนดครูที่มีความรู้เรื่องงานแนะแนวเป็นผู้รับผิดชอบ และกำหนดเวลาในการจัดบริการสารสนเทศให้เหมาะสม รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ และมีการนิเทศติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

3. ด้านบริการให้คำปรึกษา โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและนักเรียนเห็นประโยชน์ของการจัดบริการให้คำปรึกษา ครูแนะแนวควรร่วมมือกับครูประจำชั้นในการติดตามประเมินผลนักเรียนที่เข้ารับบริการอย่างต่อเนื่อง

4. ด้านการจัดวางตัวบุคคล โรงเรียนควรจัดชั่วโมงสอนซ่อมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อน และสอนเสริมให้กับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ โดยมอบหมายให้ครูที่มีความถนัดในด้านวิชาต่าง ๆ ทำการสอน และมีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

5. ด้านการบริการติดตามและประเมินผล โรงเรียนควรส่งครูแนะแนวเข้ารับการอบรมหรือศึกษาเพิ่มเติมด้านการบริการแนะแนว เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการที่ถูกต้องในการติดตาม

และประเมินผลหลังจากการให้บริการแก่นักเรียน

รุ่งฟ้า เวชทรัพย์ (2548, หน้า 69-70) ได้ให้แนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการแนะแนว ดังนี้

1. ด้านบริการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูแนะแนวและครูประจำชั้น ได้จัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคลให้เป็นปัจจุบันและสม่ำเสมอ
2. ด้านบริการสารสนเทศ ควรสนับสนุนให้มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อการดำเนินการแนะแนวรวมทั้งได้มีการประชาสัมพันธ์แนวทางการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทราบอย่างทั่วถึง
3. ด้านบริการให้คำปรึกษา ควรสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เห็นความสำคัญของการแนะแนว รวมทั้งเห็นความสำคัญของการช่วยเหลือสนับสนุนนักเรียนที่มีปัญหาอย่างทั่วถึง
4. ด้านบริการการจัดวางตัวบุคคล ควรสนับสนุนให้มีการวางแผนในการดำเนินงานของบุคลากรให้เป็นไปตามกรอบภาระงานของการแนะแนว รวมทั้งกำหนดกระบวนการ วิธีการ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วนอย่างเหมาะสม
5. ด้านการบริการติดตามและประเมินผล ควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีการจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศติดตามนักเรียนที่รับบริการแนะแนว พร้อมทั้งปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ
6. ควรพัฒนาผู้บริหารให้ได้รับการส่งเสริมการดำเนินการแนะแนวให้มากยิ่งขึ้น

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

เขตที่ตั้ง หมายถึง สถานที่ตั้งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปราชินบุรี จะมีลักษณะที่ตั้งถิ่นฐาน ความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อมในสังคม ค่านิยมประเพณีที่แตกต่างกัน วัฒนธรรมในสังคมจะแตกต่างกันออกไป ทำให้แบบแผนการดำเนินชีวิต ตลอดจนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งทางด้านสังคม การเมือง การปกครอง การบริหารเศรษฐกิจแตกต่างกันออกไป ความสำคัญของวัฒนธรรมในสังคมและวิถีทางการดำรงชีวิตของมนุษย์ เป็นสิ่งที่สมาชิกของสังคมนั้น ๆ ร่วมยึดถือและกำหนดการประพฤติปฏิบัติของกลุ่มในสังคม ตลอดจนเป็นเสมือนมาตรการ เป็นการประเมินคุณค่าทางวัตถุและพฤติกรรมซึ่งสอดคล้องกับ กันยา สุวรรณแสง (2536, หน้า 80-102) ได้กล่าวว่าสภาพภูมิศาสตร์ของแต่ละท้องถิ่นมีอิทธิพลทำให้คนในแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกัน เช่น ความกระตือรือร้น ความคิดสร้างสรรค์ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน

ความท้อถอย การใช้สติปัญญา และสิ่งแวดล้อมเป็นสภาวะการณ์ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาของสิ่งมีชีวิต และเกี่ยวกับสถานที่ตั้งขององค์กร ซึ่ง เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2534, หน้า 58-60) ได้ให้ความคิดเกี่ยวกับสถานภาพขององค์กร ได้แก่ การมีทรัพยากรที่จำกัด ความคลุมเครือเกี่ยวกับสถานภาพ กฎเกณฑ์ที่เข้มงวด การแข่งขัน การมีข้อยกเว้นก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในบุคคล ซึ่งจะต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ทำให้มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน เกิดความต้องการไม่เหมือนกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันและเกิดการกระทำหรือปฏิบัติไม่เหมือนกัน

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวพอสรุปได้ว่า เขตที่ตั้งตามลักษณะที่ตั้งถิ่นฐานความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อมในสังคม ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันย่อมทำให้พฤติกรรมของคนแตกต่างกัน ย่อมส่งผลต่อปัญหาการบริหารและแนวที่แตกต่างกัน เขตที่ตั้งของโรงเรียนจึงเป็นตัวแทนหนึ่งที่สำคัญและน่าสนใจนำมาศึกษาค้นคว้าดังนี้

ประสบการณ์ในโรงเรียน การทำงานในองค์กรหากบุคคลไม่มีประสิทธิภาพหรือไม่มีความเหมาะสมกับงาน ไม่มีประสบการณ์ องค์กรจะดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จไม่ได้ (บัณฑิต อินทรจีน, 2526, หน้า 1) ในสถานศึกษาก็เช่นเดียวกัน ประสบการณ์ของบุคลากรมีความสัมพันธ์กับการวิเคราะห์ปัญหาและการแก้ไขปัญหาต่างๆ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ฝึกทักษะและสร้างทัศนคติที่ดีแก่ผู้เรียน และการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ของตนเองจึงสอดคล้องกับ จรรยา สุวรรณทัต และดวงเดือน พันธุนาวัน (2531, หน้า 52) กล่าวว่า สติปัญญาของบุคคล ไม่ได้ขึ้นอยู่กับหนทางที่ศึกษาทางสมองของบุคคลนั้นจะได้รับการขยายให้ดีขึ้นสูงขึ้นตามประสบการณ์ และโอกาสของบุคคลนั้นจะได้รับในเวลาต่อมาอีกด้วย และ กันยา สุวรรณแสง (2536, หน้า 81) ที่กล่าวว่าประสบการณ์และการเรียนรู้ของแต่ละคน ทั้งสองอย่างนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดแยกออกจากกันไม่ได้ ประสบการณ์เป็นเครื่องมือหรือวิธีการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ และในเวลาเดียวกันนั้นผลจากการเรียนรู้ทำให้คนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ แต่ต้องอาศัยการจัดประสบการณ์ให้ดีพอ จึงจะทำให้คนได้เรียนรู้เป็นผลสำเร็จแต่ทุกคนไม่ได้รับประสบการณ์ ที่ เท่าเทียมกัน สิ่งแวดล้อมไม่เหมือนกันจึงมีโอกาสได้เรียนรู้ต่างกัน ฉะนั้นคนเราจึงมีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ธาณินทร์ ลิยาคาส (2539, หน้า 16) ที่กล่าวว่า ประสบการณ์และความคิดความอ่านที่สะสมมาจนตกผลึก ยากที่จะละลายหรือคลี่คลายเป็นอย่างอื่น สอดคล้องกับสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รวีวรรณ ลักษณะพรหม (2530, หน้า 84-89) ที่พบว่า ปัญหาการบริหารและแนวของครูในสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผู้ทำหน้าที่แนะแนวที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกับที่มีประสบการณ์การทำงานมาก อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศันสนีย์ กาญจนสิงห์ (2544,

หน้า 59-63) ที่พบว่าปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานแนะแนวของวิทยาลัย สังกัด กรมอาชีวศึกษา ตะวันออก ผู้ทำหน้าที่แนะแนวที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกับที่มีประสบการณ์การทำงานมากอยู่ในระดับมาก

จากที่กล่าวมา จึงสรุปได้ว่า ประสบการณ์มีผลต่อทัศนคติ ความคิดเห็น ที่มีผลต่อการรับรู้และเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้โดยอาศัยเวลาหรือประสบการณ์ที่เรียนรู้มา ดังนั้นประสบการณ์ในการแนะแนว จึงเป็นตัวแปรที่น่าสนใจและได้นำมาศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

ด้านความรู้ด้านการแนะแนว มีผู้กล่าวถึงความแตกต่างของการได้รับการศึกษาอบรมไว้หลายท่าน ดังเช่น สวณ สุทธิเลิศอรุณ (2532, หน้า 137) กล่าวว่า ความแตกต่างในการได้รับการศึกษาอบรมของบุคคล บางคนได้รับการศึกษาดี ได้รับการศึกษาสูง แต่บางคนได้รับการศึกษাপานกลางและบางคนได้รับการศึกษาดำ ผลจากการศึกษาอบรมทำให้เราแตกต่างกัน หรือมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันได้คนที่ได้รับการศึกษาคิดจะเป็นอันมีคุณภาพ คนที่ขาดโอกาส ความสามารถทางสติปัญญาที่ไม่เจริญถึงจุดขีดสุด โรงเรียนทำหน้าที่ส่งเสริมความรู้ มารยาททางสังคม ฯลฯ ทางบ้านถ้ามีปัจจัยพร้อมที่จะสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กก็ย่อมดีกว่าครอบครัวที่ขาดการเอาใจใส่ เอ็ดสารภูมิ (2529, หน้า 22) กล่าวว่าระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ปฏิบัติงาน ถ้าระดับการศึกษาต่ำกว่าบุคคลอื่นในกลุ่มเดียวกันจะมีความพึงพอใจในการจ่ายผลตอบแทนมากกว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีจันทร์ อาจณรงค์ (2543, หน้า 70) ที่พบว่าปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด จำแนกตามระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รุ่งฟ้า เวชทรัพย์ (2548, หน้า 68) ที่พบว่าปัญหาการดำเนินงานการแนะแนวของสถานศึกษาในเขตอำเภอขลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่าความรู้ด้านการแนะแนวมีผลต่อความคิดเห็น เจตคติ ซึ่งนับว่าการศึกษาคือเป็นพื้นฐานของคุณภาพทางความคิด โดยเฉพาะความสามารถทางด้านสติปัญญา และการเรียนรู้ตนเอง ดังนั้นความรู้ด้านการแนะแนวจึงเป็นตัวแปรที่น่าสนใจ และได้นำมาศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

ประเภทโรงเรียน ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งประเภทของโรงเรียนออกเป็น 2 ประเภท คือ โรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับช่วงชั้นที่ 3-4 ประเภทของโรงเรียนมีความสำคัญต่อการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน เพราะเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการจัดบริการแนะแนวของโรงเรียน ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดเล็กการได้รับ

งบประมาณจัดสรรไม่เพียงพอต่อการดำเนินการ บุคลากรไม่เพียงพอทั้ง ๆ ที่มีภาระงาน การแนะแนวเท่านั้น สอดคล้องกับ วรรณ พานานุสรณ์ศิลป์ (2530, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหา การจัดบริการแนะแนวระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสกลนคร ที่พบว่าปัญหาการจัดบริการแนะแนวระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามประเภทโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เกสร สมภมิตร (2536, หน้า 82) ได้ศึกษาสภาพและ ปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนเทศบาลในเขตการศึกษา 12 พบว่าครูแนะแนวที่ปฏิบัติงาน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ประสบปัญหาในการจัดบริการแนะแนวมากกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ขนาดกลางและขนาดเล็ก ศันสนีย์ กาญจนสิงห์ (2544, หน้า 63) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการ พัฒนาการบริหารงานแนะแนวของวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออก ที่พบว่าปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานแนะแนวของวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ตะวันออก จำแนกตามขนาด โรงเรียนอยู่ในระดับมาก

จากที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่าประเภทของโรงเรียนมีผลต่อการดำเนินงาน ซึ่งนับว่า ประเภทของโรงเรียนจึงเป็นตัวแปรที่น่าสนใจ และได้นำมาศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

กาญจนา วงษ์สวรรค์ (2542, หน้า 69) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสมรรถภาพของครูแนะแนว ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าครูแนะแนวโดยส่วนรวมและจำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และสถานภาพการสมรส มีสมรรถภาพในการเป็นครูแนะแนว โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางและมีสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและเจตคติต่องานแนะแนวอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ครูแนะแนวเพศชาย ครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-15 ปี และครูแนะแนวที่มี สถานภาพ โสดมีสมรรถภาพในการเป็นครูแนะแนวโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีสมรรถภาพ เป็นรายข้อที่อยู่ในระดับมากหรือปานกลางและมีค่าเฉลี่ยมาก 2 ข้อ ที่อยู่ในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านความรู้เกี่ยวกับงานแนะแนวได้แก่ มีความรู้ในหลักสูตรที่เปิดสอนในโรงเรียนและมีความรู้ พื้นฐานทางจิตวิทยา เช่น จิตวิทยาแนะแนว จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาสังคม เป็นต้น ด้านทักษะ ในการปฏิบัติงานแนะแนวได้แก่ การติดตามเด็กนักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษาและจัดหาทุนการศึกษา สำหรับเด็กนักเรียนที่ยากจน และด้านคุณลักษณะและเจตคติต่อเคาพในสิทธิ ส่วนบุคคลยอมรับว่า ทุกคนมีคุณค่า

ศรีจันทร์ อาจนรงค์ (2543, หน้า 63-72) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราดอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการจัดวางตัวบุคคล ด้านบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านบริการติดตามและประเมินผล ด้านบริการให้คำปรึกษาและด้านบริการสนเทศ เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดบริการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ใน 5 ด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุจินต์ สุดคิด (2542, หน้า 78) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการปฏิบัติงานแนะแนวของโรงเรียนประถมศึกษาศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติงานในภาพรวมและรายองค์ประกอบ อยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานแนะแนวทั้งภาพรวมและองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน 2) ปัญหาการปฏิบัติงานแนะแนวของโรงเรียนที่ประเภทโรงเรียนต่างกันมีปัญหาการปฏิบัติงานแนะแนวทั้งภาพรวมและรายองค์ประกอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยที่โรงเรียนไม่ใช่ต้นแบบ มีปัญหาการปฏิบัติงานแนะแนวมากกว่าโรงเรียนที่เป็นต้นแบบ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานแนะแนวในโรงเรียน คือควรจัดการอบรมครูแนะแนว ควรจัดให้มีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานแนะแนวอย่างเป็นระบบ ควรจัดให้มีเครื่องมือสำรวจนักเรียนให้เป็นแบบเดียวกัน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้หลากหลาย เพื่อความต้องการของนักเรียน และควรจัดเอกสารตำราให้โรงเรียนเพื่อให้ครูศึกษาค้นคว้า

เผด็จ ภูประจักษ์ศิลป์ (2547, หน้า 55-70) วิจัยปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี จุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ในบริการ 5 ด้าน คือ ด้านบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามและประเมินผล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี จำนวน 126 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณ 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับความสำคัญของปัญหา ดังนี้ บริการจัดวางตัวบุคคล บริการติดตามและ

ประเมินผล บริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศและบริการให้คำปรึกษา เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดบริการแนะแนวใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี จำแนกตามขนาด โรงเรียนและประสบการณ์ของผู้บริหาร พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ชัยรัตน์ แก้วแสนสุข ได้วิจัยโดยมุ่งศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานแนะแนวของ ครูโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานแนะแนวของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางโดย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ บริการสนเทศ บริการติดตามผล บริการให้คำปรึกษา บริการ รวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านบริการจัดวางตัวบุคคล 2) การดำเนินงานแนะแนว ของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามประสบการณ์ของครูผู้สอน เมื่อพิจารณารายด้าน คือด้าน บริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการ ให้คำปรึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านบริการติดตามผล และโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.5

สนิท ศรีจันทร์ (2541, หน้า 90-92) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนยังไม่ได้จัดหางานให้นักเรียนที่มีวุฒิภาวะเหมาะสมมาเพื่อให้มีรายได้ระหว่างเรียน ในบริการจัดวางตัวบุคคล การบริการให้คำปรึกษานั้นร้อยละ 50 ระบุว่าโรงเรียนไม่ได้จัดทำ ตารางเวลาสำหรับการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน การขาดแคลนบุคลากรแนะแนวโดยตรง ความใหม่ของงาน ความไม่พร้อมของโรงเรียน การขาดคู่มือเอกสารและแบบทดสอบ การแนะแนว การขาดการติดต่อกับแหล่ง ข้อมูลภายนอก ตลอดจนการที่ครูมีภาระงานอื่นมือ เป็นเหตุผลที่ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องพิจารณาให้ความสำคัญและความสนใจ ถ้าหากพวกเขาต้องการที่จะ พัฒนาการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนของพวกเขาให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงแก่นักเรียน

วิเรืองโร วังศุวรรณ (2542, หน้า 53) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร งานแนะแนวของผู้บริหารกับการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัย ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัญหา ในการบริหารงานแนะแนวก็คือบุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานแนะแนว บุคลากร แนะแนวขาดทักษะ ความรู้งานแนะแนวโดยเฉพาะ ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน แนะแนว ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับงานแนะแนวและขาดการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาและการพัฒนาการบริหารงานแนะแนวอย่างจริงจังและให้มีการใช้ กระบวนการบริหารงานแนะแนวแบบ PDCA ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน

การตรวจสอบการปฏิบัติงานและ การปรับปรุงแก้ไข โดยผู้บริหารควรให้ความสำคัญสนับสนุนอย่างต่อเนื่องรวมทั้งสนับสนุนส่งเสริม ให้ครูแนะแนวได้เข้ารับการฝึกอบรมแบบเข้มและได้รับผิดชอบงานแนะแนวเป็นงานหลักโดยเฉพาะ

งานวิจัยต่างประเทศ

เฟโมจูโร (Famojulo, 1985, p. 726-A อ้างถึงใน สุวัฒน์ อาษาร้อย, 2539, หน้า 94-95) ได้ศึกษาการสำรวจสมรรถภาพของครูตามทัศนะของผู้ปกครองและผู้บริหาร โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ประชากรผู้ปกครอง 136 คน ครู 136 คน และผู้บริหาร 18 คน ซึ่งสุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนเขตชานเมืองสตัน มลรัฐเท็กซัส เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามสมรรถภาพของครูระดับอาชีพ (Professional Teacher Competency Questionnaire) ประกอบด้วยคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต 40 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่ามัธยฐานเลขคณิต และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และคำนวณร้อยละเพื่อหาค่าไคร์สเคอร์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครอง ครูและผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่าครูจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสิทธิภาพ ผู้ปกครองส่วนใหญ่แสดงความเห็นว่าครูแต่ละคนควรมีความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน กล่าวโดยสรุปแล้วทั้งผู้ปกครอง ครูและผู้บริหารส่วนใหญ่มีทัศนะสอดคล้องกันว่าครูควรรับผิดชอบหน้าที่ตามสมรรถภาพที่พึงประสงค์ที่วางไว้ด้วย

คัทเบิร์ต (Cuthbert, 1987, p. 225) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความก้าวหน้าของการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา จากนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 97 คน โดยยึดแม่แบบในการฝึกทักษะมี 6 โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในเรื่องการฝึกทักษะให้นักเรียนเชื่อฟังครู ซึ่งนำมาเปรียบเทียบกับของสมาคมที่ใช้วิธีการควบคุมตนเองต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับครูพบว่ามีความแตกต่างด้านเจตคติต่อโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสรุปได้ว่า การฝึกทักษะมีอิทธิพลต่อทัศนคติของนักเรียน

ลีแมนโนว์สกี (Lehmanowsky, 1991, p. 1642-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำผลการวิจัยไปสร้างความเข้าใจระหว่างนักเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนลินคอล์น (Lincoln) เกี่ยวกับความต้องการบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษาจากโรงเรียนของนักเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนลินคอล์น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนต้องการบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษาจากโรงเรียนลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) โครงการพัฒนาอาชีพ 2) วิธีการตัดสินใจเลือกวิทยาลัยเพื่อศึกษาต่อ 3) การเตรียมตัวเข้าทำงาน 4) การสมัครงาน

5) การฝึกงาน 6) แนวทางการศึกษาต่อในระดับสูง 7) แนวทางแห่งความสำเร็จ 8) วิธีการที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจและยอมรับ 9) วิธีการเข้าใจและยอมรับตัวเอง

เบคเคอร์(Baker, 2005, p. 3701) ได้ศึกษาเรื่อง การติดตามกรณีศึกษาเกี่ยวกับเด็ก ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน หรือ โปรแกรมช่วยเหลือเกี่ยวกับเด็กมีปัญหา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่จะทำให้โปรแกรมมีประสิทธิภาพและผลลัพธ์ของการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหา ที่ทดสอบในกรณีศึกษา โดยใช้วิธีการทดสอบโปรแกรมโรงเรียนชุมชน ซึ่งได้ผสมกับปัจจัยอื่น ๆ โดยใช้ปัจจัยในการทดสอบที่สำคัญ 6 ปัจจัยดังนี้ 1) ลักษณะพิเศษของเด็ก 2) ความเกี่ยวข้องกับครอบครัว 3) ส่วนประกอบของโปรแกรม 4) ประเภทของการรักษาช่วยเหลือ/ ระยะเวลา และวิธีที่ใช้ 5) ความสามารถของโรงเรียนหรือกระบวนการเรียนรู้ 6) สิ่งแวดล้อมหรือการดูแลรักษา

เบรนด (Brande, 2005, p. 489) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อแบ่งแยกเด็ก ๆ กับการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ ผลการวิจัยพบว่า ผลของตัวแปรส่วนใหญ่ในการแบ่งแยกประเภทเกิดจาก BASC – TRS ผลของตัวแปรเดียวเกิดจาก BASC ปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายนอกและปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายในขึ้นอยู่กับตัวแปรต่าง ๆ รูปแบบพฤติกรรมการวิเคราะห์ตัวแปรเดียวที่สัมพันธ์กันเกิดจาก BASC – TRS ด้วย การวิเคราะห์ตัวแปรเดียวที่สัมพันธ์กันเกิดจาก BASC ปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายนอกขึ้นอยู่กับตัวแปร มีความสัมพันธ์กับรูปแบบพฤติกรรมปัญหาของการทดสอบจากอัตราส่วนแบ่งแยกประเภทของเด็กและประสิทธิภาพด้วย พบว่าผู้บริหารเปรียบเทียบการแบ่งแยกเด็ก ๆ ว่ามีความแตกต่างมากกว่าผู้ซึ่งไม่มีการแบ่งแยกจาก BASC – TRS รูปแบบพฤติกรรมปัญหานั้นจะแตกต่างกันในเด็ก ๆ ซึ่งถูกทดสอบพฤติกรรมที่เกิดจากปัจจัยภายนอก ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อวัดความจำเป็นในการให้บริการเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ

เซดลิตซ์ และสเตฟานี (Zaidlicz & Stephanie, 2006) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษานำร่องของเด็ก ๆ ซึ่งได้รับการบริการคำปรึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษา มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 62 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา 8 โรงเรียนร่วมอยู่ในการศึกษานำร่องนี้ ผลการวิจัยพบว่า 8 สัปดาห์ของโรงเรียนที่ได้รับคำปรึกษา มีการควบคุมพฤติกรรมในห้องเรียนเพิ่มขึ้น นักเรียนทุกคนมีการปรับตัวทางอารมณ์และทำหน้าที่ภายในชั้นเรียนโดยได้รับการยอมรับจากครู ซึ่งเกี่ยวข้องกับหน้าที่ทางสังคม หน่วยงานสงเคราะห์ด้านสวัสดิการของเด็กและการอภิปรายในการวิจัยในอนาคต

ออร์ทิซ และแอนโทนี (Ortiz & Anthony, 2006) ได้ทำการศึกษาเรื่องประสบการณ์การยอมรับและความเข้าใจของครูกับการละเลยประชากรในโรงเรียนนั่นคือเด็กที่พ่อแม่ถูกจำคุก ผลการศึกษาดังกล่าว พบข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและเน้นไปที่กลุ่มครูและผู้บริหารพบว่า

โรงเรียนจะต้องแยกแยะเด็กที่พ่อแม่ถูกจำคุก ครูและผู้บริหารจะได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่ผู้ปกครองถูกจำคุก ทางโรงเรียนไม่ทราบว่ามีการที่ผู้ปกครองถูกจำคุก โรงเรียนไม่ได้จำแนกแยกแยะเด็กที่พ่อแม่ถูกจำคุก เด็กที่พ่อแม่ถูกจำคุกสามารถประสบความสำเร็จได้ และโรงเรียนควรให้ความช่วยเหลือเด็กที่ผู้ปกครองถูกจำคุกให้มากขึ้น ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาประกอบไปด้วย ครู ผู้บริหาร ควรมีประสบการณ์โดยศึกษาอบรมพัฒนา ก่อนการให้บริการ เพื่อการให้บริการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ กับเด็กที่พ่อแม่ถูกจำคุก มีการพัฒนากระบวนการตามกฎหมายและสร้างความมั่นใจให้กับเด็กที่พ่อแม่ถูกจำคุก ให้การสนับสนุนครอบครัว เด็กที่พ่อแม่ถูกจำคุก กำหนดกลุ่มที่สนับสนุนและระดับชั้นให้เด็ก เตรียมโปรแกรมสนับสนุนเด็กที่ผู้ปกครองถูกจำคุก

จากเอกสารงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า การจัดบริการงานแนะแนวในโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกโรงเรียนจะต้องดำเนินการให้สามารถใช้งานแนะแนวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้เป็นอย่างดี แต่การพัฒนาที่กล่าวถึงจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการที่เป็นระบบอย่างมีระเบียบ